

Otázky a odpovědi: Dohoda o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím

Brusel 24. prosince 2020

Otázky a odpovědi:

Dohoda o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím

Úvod

Dohoda o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím zahrnuje tyto oblasti: obchod se zbožím a službami, digitální obchod, duševní vlastnictví, zadávání veřejných zakázek, leteckou a silniční dopravu, energetiku, rybolov, koordinaci sociálního zabezpečení, prosazování práva a justiční spolupráci v trestních věcech, tematickou spolupráci a účast v programech Unie. Opírá se o ustanovení zajišťující rovné podmínky a dodržování základních práv.

Dohoda bude přiznávat práva a povinnosti jak EU, tak Spojenému království při plném respektování jejich svrchovanosti a autonomie v oblasti regulace. Bude se řídit institucionálním rámcem pro fungování a prosazování dohody, jakož i závaznými mechanismy řešení sporů a prosazování práva.

Dohoda mezi EU a Spojeným královstvím respektuje zásady stanovené Evropskou radou v dubnu 2017, včetně potřeby chránit integritu jednotného trhu, nedělitelnosti jeho čtyř svobod a integrity právního řádu EU, a zároveň zajišťuje, aby stát, který není členem Unie, nepožíval stejných výhod, jaké členství v EU nabízí.

Dne 1. ledna 2021 přijde Spojené království o všechna práva a povinnosti, které mělo jako členský stát EU a během přechodného období podle dohody o vystoupení. Nebude již moci využívat bezproblémový přístup k jednotnému trhu EU a celní unii ani politiky a mezinárodní dohody EU (včetně dohod o volném obchodu s jinými třetími zeměmi).

Tím vzniknou nové překážky pro obchod se zbožím a službami a přeshraniční mobilitu a výměny, jež dnes neexistují – a to v obou směrech. I když nová dohoda povede k omezení problémů ve srovnání se situací, kdy by dohoda uzavřena nebyla, nevyhnutelně se to dotkne orgánů veřejné správy, podniků, občanů a zúčastněných stran na obou stranách. K tomu, jak tyto změny nejlépe zvládnout vydala Komise rozsáhlé pokyny (k dispozici [zde](#)).

Jak dlouho trvala jednání o dohodě?

Jednání o dohodě o obchodu a spolupráci byla formálně zahájena v pondělí 2. března 2020. Od března 2020 do října 2020 se v Bruselu, v Londýně a prostřednictvím videokonference (v důsledku pandemie koronaviru) uskutečnilo devět formálních kol jednání. Poté se jednání zintenzivňovala a kontakty probíhaly denně, sedm dní v týdnu. Více informací o jednotlivých kolech jednání naleznete [zde](#).

Ještě před tím strávily EU a Spojené království více než dva roky jednáním o podmínkách vystoupení Spojeného království z EU (od června 2017 do října 2019). Během této doby EU a Spojené království rovněž vyjednaly obecné podmínky svých budoucích vztahů a dohodly se za tímto účelem na společném politickém prohlášení, které bylo uzavřeno souběžně s dohodou o vystoupení dne 17. října 2019.

Na straně EU vedl jednání hlavní vyjednavatel Evropské komise Michel Barnier a Pracovní skupina pro vztahy se Spojeným královstvím (UKTF) společně se všemi útvary Komise. Jednání byla založena na [směrnících pro jednání](#), které stanovila Rada s přihlédnutím k usnesením Evropského parlamentu.

Během těchto jednání Evropská komise zajistila inkluzivní proces a pořádala pravidelná setkání s 27 členskými státy EU, s Evropským parlamentem a vnitrostátními parlamenty, jakož i s poradními orgány EU, zúčastněnými stranami a občanskou společností. V průběhu celého procesu se Komise

snažila zajistit co nejvyšší možnou míru transparentnosti. V březnu 2020 zveřejnily útvary Komise návrh právního znění dohody.

Prozatímní uplatňování a proces ratifikace

Začátek provádění dohody o obchodu a spolupráci je obzvláště naléhavou otázkou.

- Jakožto bývalý členský stát má Spojené království s Uníí v celé řadě hospodářských a jiných oblastí rozsáhlé vazby. Pokud nebude po dni 31. prosince 2020 existovat žádný platný rámec upravující vztahy mezi Uníí a Spojeným královstvím, dojde k výraznému narušení těchto vztahů na úkor jednotlivců, podniků a dalších zúčastněných stran.
- Jednání se podařilo dokončit až ve velmi pozdní fázi před skončením přechodného období. Toto pozdní načasování by však nemělo ohrozit právo Evropského parlamentu na demokratickou kontrolu v souladu se Smlouvami.
- Vzhledem k těmto výjimečným okolnostem Komise navrhuje prozatímně uplatňovat dohodu po omezenou dobu, a sice do 28. února 2021.

Komise předložila návrhy rozhodnutí Rady o podpisu a prozatímním uplatňování a o uzavření dohody.

Rada pak má na základě jednomyslné shody všech 27 členských států přijmout rozhodnutí o zmocnění k podpisu dohody a jejím prozatímním uplatňování od 1. ledna 2021. Po dovršení tohoto procesu může být dohoda o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím formálně podepsána.

Poté bude požádán Evropský parlament, aby udělil svůj souhlas s dohodou.

Jako poslední krok ze strany EU musí Rada přijmout rozhodnutí o uzavření dohody.

Bude dostatek času na překlad dokumentu do všech jazyků EU?

Komise si je vědoma výjimečné povahy těchto jednání. Bylo vyvinuto veškeré úsilí k včasnému uzavření těchto jednání, aby Evropský parlament a Rada mohly vykonávat řádnou demokratickou kontrolu. Vzhledem ke krátké době, která zbývá, bude ve všech těchto procesech zapotřebí flexibility.

Překladačské útvary Komise usilovně pracují na tom, aby byly přeložené verze dohody o obchodu a spolupráci k dispozici již v nadcházejících dnech.

Hrají nějakou úlohu v procesu ratifikace i vnitrostátní parlamenty?

V průběhu jednání pořádala Evropská komise pravidelná setkání s vnitrostátními parlamenty všech 27 členských států a poskytovala jim veškeré informace.

Komise je toho názoru, že dohoda se Spojeným královstvím může být uzavřena jako výlučná dohoda EU, neboť se vztahuje pouze na oblasti spadající do pravomoci Unie, ať už výlučné, nebo sdílené s členskými státy. Komise zvolila jako právní základ pro uzavření dohody článek 217 Smlouvy o fungování EU. To vyžaduje jednomyslnou dohodu členských států v Radě a souhlas Evropského parlamentu.

Dohoda o vystoupení: dořešili jste všechny nevyřešené otázky? Co uděláte se zákonem o vnitřním trhu a s daňovým zákonem?

Spojené království vystoupilo z Evropské unie na základě [dohody o vystoupení](#), která byla schválena a ratifikována oběma stranami a vstoupila v platnost dne 1. února 2020.

Dohoda o vystoupení obsahuje mimo jiné ustanovení o občanských právech, finančním vypořádání a právně funkční řešení, které zabraňuje vzniku tvrdé hranice na ostrově Irsko, chrání celoostrovní hospodářství a Velkopáteční (Belfastskou) dohodu ve všech jejích aspektech a zároveň zajišťuje integritu jednotného trhu EU.

Důsledné, včasné a úplné provedení dohody o vystoupení je a bude pro EU vždy klíčovou prioritou.

Dne 9. září 2020 zveřejnila vláda Spojeného království zákon o vnitřním trhu, který by Spojenému království umožnil jednostranně pozastavit části dohody o vystoupení, a zejména Protokol o Irsku/Severním Irsku. Tento zákon byl v jasném rozporu s dohodou o vystoupení – a tudíž s mezinárodním právem. Dne 1. října 2020 Komise proto zaslala Spojenému království výzvu z důvodu

porušení jeho závazků plynoucích z dohody o vystoupení. Tím bylo zahájeno formální řízení o nesplnění povinnosti. Evropský parlament dal také najevo, že pokud Spojené království svůj návrh nestáhne, neodsouhlasí žádnou dohodu o budoucím partnerství.

Dne 17. prosince 2020 [se sešel smíšený výbor EU-Spojené království](#), aby potvrdil všechna formální rozhodnutí a další praktická řešení související s prováděním dohody o vystoupení. V rámci těchto společně dohodnutých řešení souhlasilo Spojené království s tím, že stáhne sporná ustanovení zákona Spojeného království o vnitřním trhu a nezavede žádná podobná ustanovení do daňového zákona.

Díky intenzivním diskusím mezi EU a Spojeným královstvím ve smíšeném výboru a v různých specializovaných výborech bude dohoda o vystoupení – a zejména její Protokol o Irsku/Severním Irsku – provedena dne 1. ledna 2021.

Obsah:

1. Obchod se zbožím
2. Služby a investice
3. Digitální obchod, duševní vlastnictví, zadávání veřejných zakázek a malé a střední podniky (MSP)
4. Energetika
5. Rovné podmínky pro otevřenou a spravedlivou hospodářskou soutěž a udržitelný rozvoj
6. Letectví
7. Silniční doprava
8. Koordinace sociálního zabezpečení a víza pro krátkodobé návštěvy
9. Rybolov
 - Spolupráce v oblasti prosazování práva a justiční spolupráce v trestních věcech
 - Tematická spolupráce
 - Účast v programech Unie
 - Správa: řešení sporů a horizontální ustanovení

OBCHOD SE ZBOŽÍM

Evropská unie a Spojené království jsou významnými obchodními partnery. V roce 2019 připadalo na Spojené království přibližně 13 % celkového obchodu EU se zbožím s třetími zeměmi, zatímco objem obchodu Spojeného království s EU představoval přibližně polovinu z jeho celkového obchodu se zbožím.

Když bylo Spojené království členským státem EU a účastnilo se jednotného trhu EU a celní unie, byl tento obchod zcela bezproblémový díky skutečnosti, že EU, včetně Spojeného království, tvořila jednotné celní území a sdílela stejné normy, pravidla a systémy dohledu a vymáhání.

Co se 1. ledna 2021 změní?

Od 1. ledna 2021 Spojené království opouští jednotný trh a celní unii EU. V důsledku toho již nebude moci využívat zásady volného pohybu zboží.

I po zavedení nové dohody se podniky budou potýkat s novými obchodními překážkami, které povedou ke zvýšení nákladů a budou vyžadovat úpravy integrovaných dodavatelských řetězců mezi EU a Spojeným královstvím.

Na co se návrh dohody vztahuje?

V zájmu zachování vzájemně prospěšných obchodních vztahů se obě strany dohody na vytvoření ambiciózní zóny volného obchodu bez cel nebo kvót na produkty, regulačních mechanismech a mechanismech celní spolupráce, jakož i na ustanoveních zajišťujících rovné podmínky pro otevřenou

a spravedlivou hospodářskou soutěž v rámci širšího hospodářského partnerství.

Ustanovení dohody neupravují obchod se zbožím mezi EU a Severním Irskem, u kterého se použije Protokol o Irsku/Severním Irsku, který je součástí dohody o vystoupení.^[1]

Jak ambiciózní je dohoda o volném obchodu?

Dohoda odráží moderní obchodní politiku EU díky začlenění ambiciózních závazků v oblasti ochrany práv pracovníků a spotřebitelů, ochrany životního prostředí, boje proti změně klimatu a daňové transparentnosti, čímž se zajistí, že obchod bude nejen otevřený, ale také spravedlivý a udržitelný. Podporuje rovněž oběhové hospodářství tím, že rozšiřuje preferenční zacházení na výrobky, které byly opraveny nebo repasovány (více informací viz kapitola otázek a odpovědí „Rovné podmínky a udržitelnost“).

Dohoda o obchodu a spolupráci obsahuje vůbec nejambicióznější závazky k liberalizaci přístupu zboží na trh, jaké kdy byly zahrnuty do jakékoli dohody EU o volném obchodu, včetně nulových cel a nulových kvót na veškeré zboží již od prvního dne, jakož i moderní pravidla, která mají zabránit určitým překážkám v dvoustranném obchodu.

Bez této dohody:

- by produkty jako hovězí maso, mléčné výrobky, drůbež, vepřové maso, jehněčí maso, obiloviny, cukr a některé zpracované potraviny mohly podléhat cłům ve výši přibližně 50 % nebo více podle sazeb Světové obchodní organizace,
- by zpracované rybí produkty podléhaly cłům až do výše 25 %,
- by automobily byly rovněž postiženy sazbami ve výši 10 %,
- by se na textilní výrobky a obuv vztahovaly nejvyšší celní sazby ve výši 12 % a 17 %.

Tyto celní sazby by zvýšily ceny pro spotřebitele a způsobily hospodářské škody zemědělcům i výrobcům na obou stranách Lamanšského průlivu.

Kromě toho, že dohoda stanoví nulové tarify na zboží, omezuje rovněž poplatky, které mohou celní orgány účtovat za poskytnuté služby, a zahrnuje několik moderních pravidel, které jdou nad rámec standardních závazků Světové obchodní organizace, například v oblasti dovozních a vývozních monopolů, neautomatických dovozních licencí, dovozních a vývozních omezení (zákaz cenových požadavků a udělování licencí v závislosti na požadavcích na výkonnost).

Umožní dohoda o obchodu a spolupráci výměnu zboží mezi EU a Spojeným královstvím stejným způsobem, jako je tomu dnes?

Obchodování za podmínek dohody o volném obchodu, a to i tak ambiciózní jako je tato, tj. s nulovými tarify nebo kvótami, bude nevyhnutelně velmi odlišné od bezproblémového obchodu, který umožňuje celní unie a jednotný trh EU.

Konkrétně:

- na zboží se budou vztahovat pravidla původu, aby se na ně mohly vztahovat preferenční obchodní podmínky podle dohody,
- veškerý dovoz bude podléhat celním formalitám a bude muset být v souladu s pravidly dovážející strany
- a veškerý dovoz do EU musí splňovat všechny normy EU a bude podléhat regulačním kontrolám a kontrolám z hlediska bezpečnosti, zdraví a dalších cílů veřejné politiky.

Jaká opatření lze přijmout v případě nekalých obchodních praktik?

Podle pravidel Světové obchodní organizace mohou vlády přijmout nápravná opatření u dovozu, který způsobuje podstatnou újmu domácímu výrobnímu odvětví v důsledku náhlého nárůstu zahraničního zboží nebo nekalých praktik, jako je dumping nebo subvence narušující obchod.

Dohoda mezi EU a Spojeným královstvím potvrzuje právo obou stran uplatňovat nástroje na ochranu obchodu podle těchto pravidel WTO, včetně zvláštního ochranného mechanismu v oblasti zemědělství na ochranu zemědělců před prudkým nárůstem dovozu nebo poklesem cen pod určitou úroveň.

V případě nekalých praktik, které mají vliv na rovné podmínky, se rovněž počítá s konkrétními,

autonomními a rychlými opatřeními (více informací viz kapitola otázek a odpovědí „Rovné podmínky a udržitelnost“).

Jaká platí „pravidla původu“ a co budou muset obchodníci učinit, aby je dodrželi?

Pravidla původu jsou nedílnou součástí každé zóny volného obchodu. Určují „ekonomickou státní příslušnost“ výrobků, pokud byly vyrobeny za použití součástí nebo materiálů vyrobených ve více než jedné zemi.

Tato pravidla jsou nezbytná k zajištění toho, aby produkty, na něž se vztahují podmínky dohody o volném obchodu (v tomto případě nulové tarify a nulové kvóty), byly buď zcela získány nebo vyrobeny v samotné zóně volného obchodu (v tomto případě v EU a ve Spojeném království), nebo aby tam byly dostatečně opracovány nebo zpracovány (např. stanovením limitu hodnoty nepůvodních materiálů, které lze použít a přitom stále využívat výhod dohody).

Tím se zajistí, že dohoda o volném obchodu bude přínosem pro hospodářské subjekty v dané zóně volného obchodu, a zároveň se zabrání obcházení pravidel.

Podle dohody o obchodu a spolupráci by obchodníci z EU a Spojeného království museli dodržovat pravidla původu srovnatelná s pravidly, která mají EU a Spojené království s dalšími obchodními partnery. Tato pravidla a postupy jsou proto našim příslušným podnikatelským subjektům známy.

Dohoda rovněž obsahuje zvláštní mechanismy, jejichž cílem je usnadnit dodržování těchto pravidel původu, konkrétně:

- Ustanovení o „plné kumulaci“, které obchodníkům umožňuje zohlednit nejen původ použitých materiálů, ale také to, zda k jejich zpracování došlo na území jedné ze stran. Tento mechanismus umožňuje, aby dohoda co nejvíce zachycovala přidanou hodnotu v zóně volného obchodu.

Vývozci budou mít rovněž možnost sami osvědčit původ zboží, což obchodníkům usnadní prokazování původu jejich výrobků a omezí byrokracii. Kromě toho budou hospodářské subjekty během prvního roku těžit z větší flexibility při shromažďování listinných důkazů k prokázání původu, aby mohli využívat preferencí navzdory krátkému časovému úseku, který je k dispozici mezi uzavřením a uplatňováním dohody.

Jaké nové celní kontroly a formality se budou uplatňovat mezi EU a Spojeným královstvím?

Od 1. ledna 2021 již Spojené království nebude součástí celní unie EU. Na veškeré zboží vstupující na celní území EU ze Spojeného království nebo opouštějící toto celní území a směřující do Spojeného království se proto budou vztahovat veškeré celní kontroly a formality vyžadované právními předpisy EU (a zejména celním kodexem Unie), včetně vstupních a výstupních souhrnných celních prohlášení. Neplatí to pro obchod se zbožím mezi EU a Severním Irskem, u kterého se použije Protokol o Irsku/Severním Irsku, který je součástí dohody o vystoupení.^[2]

Obě strany se však dohodly na vzájemném uznávání programů oprávněných hospodářských subjektů, které umožňují důvěryhodným obchodníkům s tímto statusem využívat ve svých celních operacích s celními orgány druhé strany určitých zjednodušení nebo usnadnění, pokud jde o bezpečnost a zabezpečení. Nejde však o osvobození od povinnosti předkládat prohlášení týkající se bezpečnosti a zabezpečení, protože k tomu by bylo třeba, aby strany uvedly do souladu své bezpečnostní normy.

Do dohody je rovněž zahrnuta řada mechanismů stanovených v právních předpisech EU (v celním kodexu Unie) a v celních pravidlech Spojeného království, jejichž cílem je usnadnit obchod a snížit administrativní zátěž podniků.

Dohoda vytváří podmínky pro další rozvoj celní spolupráce v budoucnu, například pokud jde o inovativní řešení, a to při plném dodržování vnitrostátních předpisů obou stran, které se týkají fungování celních režimů pro kombinovanou přepravu („ro-ro“), tj. lodí přepravujících naložené nákladní automobily, nebo výměnu celních informací.

Dohoda o obchodu a spolupráci rovněž obsahuje protokol o vzájemné pomoci v boji proti celním podvodům, jakož i ambiciózní protokol, který stranám umožňuje spolupracovat v záležitostech týkajících se daně z přidané hodnoty (DPH) a vymáhání pohledávek souvisejících s nepřímými daněmi a cly. Obsahuje rovněž ustanovení na ochranu peněz daňových poplatníků před celními podvody a administrativními chybami, pokud byla v jejich důsledku uložena dovozní cla.

Budou muset obchodníci dodržovat dva různé soubory předpisů a postupy pro dodržování

předpisů, pokud chtějí fungovat na trhu EU i na trhu Spojeného království?

Od 1. ledna 2021 budou Unie a Spojené království tvořit dva oddělené regulační a právní prostory. To znamená, že všechny produkty vyvážené z EU do Spojeného království budou muset splňovat technické předpisy Spojeného království a budou podléhat veškerým platným inspekcím a kontrolám, při nichž se ověřuje dodržování právních předpisů. Obdobně budou muset všechny produkty dovážené ze Spojeného království do EU splňovat technické předpisy EU a budou podléhat veškerým platným kontrolám, při nichž se ověřuje dodržování právních předpisů, inspekcím a kontrolám z hlediska bezpečnosti, zdraví a dalších cílů veřejné politiky.

Dohoda o obchodu a spolupráci nicméně obsahuje řadu ustanovení, jejichž cílem je předcházet zbytečným technickým překážkám a požadavkům a řešit je, mimo jiné prostřednictvím dvoustranné spolupráce, a zjednodušit postupy používané k prokázání souladu s těmito požadavky (postupy posuzování shody).

Obě strany se zejména dohodly na definici mezinárodních norem, která určuje příslušné mezinárodní normalizační orgány. Tím se zajistí, že domácí výrobní normy a technické předpisy obou stran budou vycházet ze stejných mezinárodních podkladů, a budou proto v co největší míře kompatibilní. To usnadní a zlevní soulad produktů s pravidly druhé strany, a to vše při zachování „práva obou stran na regulaci“.

V oblasti posuzování shody se strany dohodly na zachování zjednodušeného přístupu na trhy druhé strany, zejména prostřednictvím pokračujícího používání autocertifikace shody výrobcem, pokud se v současné době uplatňuje jak v EU, tak ve Spojeném království. To se týká velmi vysokého podílu dvoustranného obchodu.

Strany se rovněž dohodly na komplexním rámci pro spolupráci v oblasti dozoru nad trhem a bezpečnosti výrobků, který bude základem důsledného prosazování pravidel bezpečnosti výrobků a vysoké úrovně ochrany spotřebitelů a dalších uživatelů, k nimž se obě strany zavázaly. Tento rámec bude prováděn zejména prostřednictvím ujednání o sdílení informací o příslušných činnostech stran v oblasti dozoru nad trhem a opatření přijatých v souvislosti s nebezpečnými nebo jinak nevyhovujícími výrobky.

V řadě odvětví se strany dohodly na zvláštních ujednáních pro usnadnění dvoustranného obchodu, jakož i spolupráce v oblasti regulace. Mezi tato odvětví patří automobilový průmysl, léčivé přípravky, chemické výrobky, víno a ekologické produkty.

Hlavní ujednání pro usnadnění obchodu se dají shrnout takto:

Co bylo dohodnuto pro usnadnění obchodu v automobilovém průmyslu?

- Sbližování právních předpisů bude založeno na používání mezinárodních technických norem stanovených na úrovni EHK OSN (Evropské hospodářské komise OSN). Obě strany budou spolupracovat a případně plánovat iniciativy na podporu větší mezinárodní harmonizace technických požadavků.
- Obě strany přijmou na svých příslušných trzích produkty, na které se vztahuje platný certifikát OSN schválení typu.
- Bude probíhat spolupráce a výměna informací v oblasti dozoru nad trhem s cílem podpořit zjišťování a řešení případů nesouladu motorových vozidel s předpisy.
- Bude probíhat spolupráce v oblasti výzkumu a výměny informací v souvislosti s přípravou nových předpisů nebo souvisejících norem týkajících se bezpečnosti vozidel, pokročilých technologií pro snižování emisí a nových technologií pro vozidla.

Co bylo dohodnuto pro usnadnění dodávek léčivých přípravků?

- Uznávání výsledků inspekcí prováděných orgány druhé strany ve výrobních provozech, které se nacházejí na území vydávajícího orgánu. Tím se zamezí zbytečnému zdvojení inspekcí u výrobců léčivých přípravků za účelem posouzení jejich souladu s požadavky na správnou výrobní praxi.
- Možnost, aby každá strana za určitých podmínek jednostranně rozšířila toto uznání na výrobní provozy, které se nacházejí mimo území vydávajícího orgánu.

Co bylo dohodnuto pro usnadnění obchodu s chemickými výrobky?

- Spolupráce v oblasti regulace za současného respektování práva každé strany na regulaci, a to jak na dvoustranné úrovni, tak na příslušných mezinárodních fórech, při posuzování nebezpečnosti a rizik chemických látek a formátů dokumentace výsledků těchto posouzení.
- Závazek obou stran uplatňovat globálně harmonizovaný systém klasifikace a označování chemických látek Organizace spojených národů, jakož i řídit se veškerými vědeckými a technickými pokyny vydanými příslušnými mezinárodními organizacemi a subjekty.
- Transparentní postupy týkající se klasifikace látek a možnost výměny nedůvěrných informací.

Co bylo dohodnuto pro usnadnění obchodu s vínem?

- Zjednodušené požadavky na certifikaci pro vzájemný přístup na trh: výrobci vína budou moci sami osvědčovat shodu a jakost svého vína.
- Společné zásady označování, které spotřebitelům zajistí odpovídající informace, aniž by byly uplatňovány zbytečné nebo nepřiměřené požadavky na označování.
- Závazek obou stran vzájemně akceptovat dovoz vín vyrobených podle definic a enologických postupů druhé strany, pokud je to v souladu s enologickými postupy doporučenými Mezinárodní organizací pro révu a víno (OIV). Byly rovněž dohodnuty některé další enologické postupy a omezení mimo rámec OIV.
- Výměna informací a spolupráce v záležitostech týkajících se vína a ustanovení o přezkumu, na jehož základě strany do tří let od vstupu dohody v platnost zváží další kroky k usnadnění obchodu s vínem.

Co bylo dohodnuto pro usnadnění obchodu s ekologickými produkty?

- Vzájemné uznávání rovnocennosti stávajících právních předpisů EU a Spojeného království týkajících se ekologické produkce a kontrolního systému pro všechny kategorie ekologických produktů.
- Ekologické produkty, které jsou v souladu s právními předpisy EU a jsou certifikovány kontrolními subjekty uznanými EU, budou přijaty na trhu Spojeného království a naopak.
- S ohledem na nová pravidla EU pro ekologické produkty, která budou platit od 1. ledna 2022, bude rovnocennost znovu posouzena do konce roku 2023.

Co se v dohodě uvádí o kulturních statcích?

EU se již dlouhá léta zapojuje do ochrany kulturních statků. Vypracovala řadu opatření v oblasti boje proti neoprávněným výkopům a nedovolenému obchodování s kulturními statky (např. starožitnostmi a archeologickými předměty), bojuje proti nezákonnému obchodu s nimi (rovněž uznává jasné vazby mezi financováním terorismu, praním peněz a nezákonným pohybem kulturních statků) a podílí se na navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků do zemí jejich původu.

Dohoda zajišťuje, že Spojené království bude v tomto důležitém úsilí i nadále spolupracovat s EU. Obsahuje inovativní ustanovení o posílené spolupráci s cílem usnadnit navrácení kulturních statků, jež byly nezákonně vyvezeny z území obou stran.

Změní se sanitární a fytosanitární požadavky na dovážené potraviny, zvířata a rostliny?

Sanitární a fytosanitární opatření jsou souborem pravidel, které stanovila dovážející strana za účelem ochrany zdraví lidí a zvířat („sanitární“) a zdraví rostlin („fyto-sanitární“). Právní předpisy EU obsahují podrobná sanitární a fytosanitární pravidla s cílem zajistit vysokou úroveň bezpečnosti potravin a snížit nebo odstranit možné zdravotní hrozby pro občany EU, jakož i pro zvířata a rostliny v EU. Patří sem rovněž vysoké standardy v oblastech, jako je používání hormonů nebo geneticky modifikovaných organismů (GMO).

U těchto norem v oblasti bezpečnosti potravin nedojde k žádným změnám a dohoda o obchodu a spolupráci zajistí vysokou úroveň sanitárních a fytosanitárních norem EU.

Stejně jako vývozci zemědělsko-potravinářských produktů ze všech ostatních zemí mimo EU budou vývozci zemědělsko-potravinářských produktů ze Spojeného království muset splňovat veškeré sanitární a fytosanitární dovozní požadavky EU a podléhat úředním kontrolám prováděným orgány členských států na stanovištích hraniční kontroly. V případě potřeby zahrnují tyto kontroly ověření

veterinárních osvědčení v souladu s mezinárodními normami.

Obdobně budou vývozci zemědělsko-potravinářských produktů z EU muset splňovat všechny sanitární a fyto-sanitární dovozní požadavky Spojeného království.

Jestliže má kterákoli ze stran značné obavy, pokud jde o bezpečnost potravin, zdraví rostlin nebo zvířat nebo sanitární a fyto-sanitární opatření druhé strany, může požádat o technické konzultace s touto stranou nebo požadovat audity a ověřování inspekčního a certifikačního systému druhé strany.

Stanoví dohoda nějaká usnadnění v oblasti sanitárních a fyto-sanitárních opatření?

Dohoda o obchodu a spolupráci obsahuje řadu opatření, jejichž cílem je omezit sanitární a fyto-sanitární dovozní postupy tam, kde je to možné, a zároveň zachovat přísné hygienické normy.

Dohoda zejména umožňuje kterékoli straně jednostranně rozhodnout o snížení četnosti některých druhů hraničních dovozních kontrol, přičemž se zohlední míra souladu jejich sanitárních a fyto-sanitárních předpisů.

Stanoví rovněž zjednodušený postup schvalování dovozů, který je ve vhodných případech založený na vypracování seznamů podniků způsobilých vyvážet do druhé strany, a to na základě záruk poskytnutých orgány vyvážející strany.

Co se stane v případě napadení zvířat nebo rostlin chorobami?

V případě náhlého výskytu nálezů u zvířat nebo rostlin na území kterékoli ze stran představujících vážné ohrožení zdraví zvířat nebo veřejného zdraví mohou orgány kterékoli ze stran uplatnit dočasná ochranná opatření – včetně pozastavení dovozu z celé dotčené země nebo její části nebo zvláštních požadavků na produkty z této země.

Aby se zlepšila předvídatelnost obchodu se zemědělsko-potravinářskými produkty, dohodly se EU a Spojené království na postupech pro rychlejší uznávání regionů prostých nákazy v takových případech.

Jak bude probíhat obchod mezi Velkou Británií a Severním Irskem?

Ustanovení dohody o obchodu a spolupráci neupravují obchod se zbožím mezi EU a Severním Irskem, kde se použije protokol o Irsku a Severním Irsku začleněný do dohody o vystoupení.^[3]

V souladu s uvedeným protokolem se *acquis* Unie, včetně celního kodexu Unie, právních předpisů týkajících se zboží, sanitárních předpisů pro veterinární kontroly („předpisy o sanitárních a fyto-sanitárních opatřeních“), předpisů týkajících se zemědělské produkce/marketingu, DPH a spotřební daně s ohledem na zboží, bude vztahovat na veškeré zboží vstupující do Severního Irsku.

V důsledku toho bude ode dne 1. ledna 2021 zboží vstupující do Severního Irsku z Velké Británie představovat „dovoz“. To znamená, že takové zboží bude muset být v souladu s pravidly EU pro výrobky a bude podléhat kontrolám pro účely veřejné politiky v oblasti bezpečnosti, zdraví apod., včetně veškerých sanitárních a fyto-sanitárních kontrol platných mezi EU a Spojeným královstvím.

Toto řešení bylo dohodnuto mezi EU a Spojeným královstvím s cílem zabránit vzniku tvrdé hranice na irském ostrově, chránit celoostrovní hospodářství a Velkopáteční (Belfastskou) dohodu ve všech jejích aspektech a zajišťuje integritu jednotného trhu.

V návaznosti na jednání smíšeného výboru o provádění dohody o vystoupení se EU a Spojené království dohodly na určitých prvcích pružnosti, které pomohou omezit narušení způsobená prováděním Protokolu o obchodu mezi Velkou Británií a Severním Irskem.

Principiální dohody bylo dosaženo mimo jiné v těchto oblastech: vývozní prohlášení, dodávky léčivých přípravků, dodávky chlazeného masa a dalších potravinářských výrobků do supermarketů a objasnění uplatňování státní podpory podle podmínek protokolu.

Například určité chlazené maso, jehož dovoz na trh Unie je obvykle zakázán, bude přijato k dodání do supermarketů v Severním Irsku po omezenou dobu 6 měsíců:

- mleté maso z drůbeže, zmrazené nebo chlazené, chlazené mleté maso ze zvířat jiných než drůbež (např. mleté hovězí maso),

- chlazené masné polotovary (např. uzenky, salámy, masové kuličky slané koláče plněné vepřovým masem).
- Jakékoli čerstvé maso, včetně mletého masa a masných polotovarů, vyrobené v rámci trojstranného obchodu (např. maso z EU vyvážené do Velké Británie, bourané/porcované nebo mleté ve Velké Británii a zpětně vyvezené do Severního Irsku).

Dalším příkladem je skutečnost, že po omezenou dobu 3 měsíců bude zboží pocházející z Velké Británie a určené pro supermarkety nacházející se v Severním Irsku opatřeno zjednodušeným hromadným osvědčením vztahujícím se na veškeré zboží přepravované ve stejném nákladním vozidle namísto jednotlivých osvědčení.

Během tohoto období zachová Spojené království pro dotčené produkty své stávající právní předpisy EU týkající se sanitárních a fytosanitárních opatření.

Oblast působnosti je omezena na omezený počet dodavatelů potravin pro supermarkety, které schválí orgány Spojeného království poté, co tito dodavatelé prokáží, že splňují řadu kritérií důvěry. Seznam členů vypracuje Spojené království ve spolupráci s Evropskou komisí před 31. prosincem 2020 a po tomto datu jej nebude možné rozšířit.

Proč stávající cestovní pas Spojeného království pro zvířata v zájmovém chovu přestane od 1. ledna 2021 platit?

Spojené království se nezavázalo zajistit po skončení přechodného období soulad s *acquis* EU v oblasti hygieny, konkrétně s pravidly týkajícími se psů, koček a fretek v zájmovém chovu, a nebudou se tedy na něj vztahovat sanitární a fytosanitární právní předpisy EU.

Proto bude u psů, koček a fretek v zájmovém chovu dovážených do EU a Severního Irsku vyžadováno veterinární osvědčení (bez požadavku testu na prtilátky proti vzteklině).

To platí rovněž pro korunní závislá území Spojeného království.

Více informací je k dispozici v oznámení Komise o připravenosti, které se týká cestování mezi EU a Spojeným královstvím. [\[4\]](#)

SLUŽBY A INVESTICE

EU a Spojené království jsou v oblasti obchodu se službami a investic hlavními partnery.

Když Spojené království bylo členským státem EU, účastnilo se jednotného trhu EU a využívalo výhod volného pohybu osob a služeb a podniky mohly poskytovat služby volně po celé EU. Spojené království mělo prospěch z ekosystému jednotného trhu EU založeného na společných pravidlech, jednotném rámci dohledu a společném systému jurisdikce.

K jakým změnám dojde k 1. lednu 2021?

Ode dne 1. ledna již Spojené království nebude moci využívat výhod plynoucích ze zásad volného pohybu osob, volného pohybu služeb a svobody usazování.

V důsledku toho ztratí poskytovatelé služeb ze Spojeného království své automatické právo nabízet služby v celé EU. Je možné, že pokud budou chtít pokračovat v činnosti, budou se muset usadit v EU. V každém případě musí splňovat často odlišná pravidla hostitelské země každého členského státu, neboť již nebudou moci využívat přístupu „země původu“ či konceptu „pasportizace“, podle něhož povolení vydaná jedním členským státem podle pravidel EU umožňují přístup na celý jednotný trh EU.

Na co se vztahuje dohoda o obchodu a spolupráci?

Dohoda zajišťuje značnou míru otevřenosti obchodu se službami a investic, která přesahuje základní ustanovení Všeobecné dohody WTO o obchodu službami (GATS), jejímiž smluvními stranami jsou EU i Spojené království, a která odpovídá závazkům, které EU přijala s ostatními průmyslově vyspělými třetími zeměmi na celém světě.

Stejně jako ve všech svých dohodách o volném obchodu si EU plně zachovává právo regulovat své vlastní trhy.

Na která odvětví se vztahuje dohoda o obchodu a spolupráci?

Jak vyžaduje Všeobecná dohoda WTO o obchodu službami (GATS), dohoda má podstatné odvětvové pokrytí, včetně odborných a podnikatelských služeb (např. právní služby, auditorské služby, architektonické služby), doručovacích a telekomunikačních služeb, počítačových a digitálních služeb, finančních služeb, služeb v oblasti výzkumu a vývoje, většiny dopravních služeb a služeb v oblasti životního prostředí. Oblast působnosti dohody se dále vztahuje na investice v jiných odvětvích než ve službách, jako jsou např. výroba, zemědělství, lesnictví, rybolov, energetika a další primární odvětví.

Stejně jako v jakékoli dohodě o volném obchodu, kterou EU vyjednala, existuje řada výjimek z rozsahu liberalizace: konkrétně veřejné služby a služby obecného zájmu; některé dopravní služby, jakož i audiovizuální služby.

Za jakých podmínek budou poskytovatelé služeb z EU moci působit ve Spojeném království a naopak?

Povinnosti nediskriminace vyplývající z dohody zajišťují, že s dodavateli služeb či investory z EU nebude zacházeno méně příznivě než s provozovateli ze Spojeného království ve Spojeném království a naopak. To je opravňuje k tomu, aby se jim dostalo příznivějšího zacházení, než jaké je poskytováno poskytovatelům služeb či investorům ze třetích zemí bez podobných ustanovení.

Vzhledem k tomu, že Spojené království již nebude na jednotném trhu, musí samozřejmě všichni poskytovatelé služeb a investoři ze Spojeného království dodržovat vnitrostátní pravidla, postupy a povolení vztahující se na jejich činnosti v zemích, kde působí.

Pro poskytovatele služeb ze Spojeného království to znamená dodržování často odlišných pravidel hostitelské země každého členského státu, neboť již nebudou moci využívat zásady „země původu“, vzájemného uznávání nebo „pasportizace“.

Skutečná úroveň přístupu na trh bude záviset na způsobu, jakým je služba poskytována: zda je poskytována na přeshraničním základě z domovské země dodavatele, např. přes internet („způsob 1“); zda je dodávána spotřebiteli v zemi dodavatele, například turista cestujícího do zahraničí a nakupující služby („způsob 2“); zda je dodávána prostřednictvím místně usazeného podniku vlastněného zahraničním poskytovatelem služeb (dále jen „způsob 3“) nebo prostřednictvím dočasné přítomnosti na území jiné země dodavatelem služeb, který je fyzickou osobou (dále jen „způsob 4“).

V praxi bude skutečná schopnost poskytovat konkrétní službu či investovat do určitého odvětví rovněž záviset na konkrétních výhradách uvedených v dohodě, které mohou být uloženy poskytovatelům služeb ze Spojeného království při poskytování služeb v EU v některých odvětvích, a naopak.

Dohoda mezi EU a Spojeným královstvím obsahuje rovněž „doložku nejvyšších výhod“ zaměřenou na budoucnost, která EU a Spojenému království umožní požadovat v jejich budoucích dohodách o obchodu službami a investicích s jinými třetími zeměmi – s výjimkou oblasti finančních služeb – jakékoli příznivější zacházení poskytované Spojeným královstvím nebo EU.

Obsahuje rovněž doložku o přezkumu, která vyzývá strany, aby zvážily, zda existují možnosti, jak v budoucnu zlepšit obchod se službami a investiční vztahy mezi EU a Spojeným královstvím – s výjimkou oblasti finančních služeb.

Jak snadné budou pracovní cesty mezi EU a Spojeným královstvím na základě dohody o obchodu a spolupráci?

Spojené království se rozhodlo, že již nebude umožňovat volný pohyb občanů EU do Spojeného království. Rovněž odmítlo začlenit do dohody kapitulu o mobilitě. Tato rozhodnutí nevyhnutelně znamenají, že služební cesty mezi EU a Spojeným královstvím již nebudou tak snadné jako v současnosti.

Nicméně pokud jde o **dočasný pohyb fyzických osob za účelem obchodu** (často označovaný jako „způsob 4“), EU a Spojené království se dohodly na široké škále vzájemných závazků usnadňujících společnostem se sídlem na území jedné strany převádět některé zaměstnance jako osoby převedené v rámci společnosti za účelem výkonu práce v přidruženém podniku nacházejícím se na území druhé strany. Vzhledem k tomu, že osoby převedené v rámci společnosti představují dočasnou migraci, je

maximální doba těchto převodů omezena na tři roky. Pokud jde o státní příslušníky Spojeného království převedené do EU, tato doba zahrnuje období mobility mezi členskými státy. To je v souladu se současnou praxí EU s jinými třetími zeměmi.

Dohoda mezi EU a Spojeným královstvím rovněž usnadňuje pohyb „smluvních poskytovatelů služeb“ nebo „nezávislých odborníků“ za účelem poskytování služeb za určitých podmínek. Obchodním návštěvám, které neposkytují služby, bude rovněž umožněn krátkodobý vstup za účelem výkonu určitých činností.

Stanoví dohoda uznávání odborných kvalifikací?

Státní příslušníci Spojeného království a občané EU, kteří jsou držiteli kvalifikace ve Spojeném království, mohli dříve jakožto členové EU a jednotného trhu EU využívat zjednodušený – a v některých případech automatický – režim uznávání v jiných zemích EU, který umožňoval odborníkům, jako jsou například lékaři, zdravotní sestry, zubní lékaři, lékárníci, veterinární lékaři, právníci, architekti nebo inženýři, poskytovat služby v celé Evropské unii i ve Spojeném království.

Ode dne 1. ledna bude obecným pravidlem, že státní příslušníci Spojeného království, bez ohledu na to, kde získali svou kvalifikaci, a občané EU s kvalifikací získanou ve Spojeném království budou muset mít od konce přechodného období uznání své kvalifikace v příslušném členském státě na základě stávajících individuálních pravidel každé země, která se vztahují na kvalifikace státních příslušníků třetích zemí.

Dohoda o obchodu a spolupráci nicméně předpokládá mechanismus, na jehož základě se EU a Spojené království později mohou v jednotlivých případech a pro konkrétní profese dohodnout na dalších opatřeních pro vzájemné uznávání některých odborných kvalifikací.

Budou právníci z EU stále moci poskytovat právní služby ve Spojeném království a naopak?

EU a její členské státy a Spojené království umožní právníkům druhé strany poskytovat právní služby, které se vztahují na výkon mezinárodního práva a práva země, v níž jsou oprávněni poskytovat právní služby na základě svého titulu získaného v zemi původu.

Je však třeba poznamenat, že právo EU není považováno za mezinárodní právo, nýbrž za právo členského státu, v němž jsou právníci z EU usazeni nebo v němž získali svůj titul.

Vztahuje se dohoda na finanční služby?

Návrh dohody o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím se vztahuje na finanční služby stejným způsobem, jako je tomu obvykle u ostatních dohod EU o volném obchodu s třetími zeměmi.

Dohoda zejména obsahuje závazek obou stran zachovat své trhy otevřené pro hospodářské subjekty druhé strany, které usilují o poskytování služeb prostřednictvím usazení. Strany se rovněž zavazují zajistit, aby na jejich území byly zavedeny a uplatňovány mezinárodně dohodnuté standardy v odvětví finančních služeb. Obě strany si uchovávají právo přijmout nebo zachovat opatření z důvodů obezřetnosti („výjimka pro obezřetnostní opatření“), mimo jiné za účelem zachování finanční stability a integrity finančních trhů. Strany budou rovněž usilovat o to, aby se do března 2021 dohodly na memorandu o porozumění, kterým se stanoví rámec pro spolupráci v oblasti regulace, pokud jde o finanční služby.

Jak je to s rozhodnutím o rovnocennosti, pokud jde o finanční služby?

Dohoda neobsahuje žádné prvky týkající se rámců rovnocennosti pro finanční služby. Jedná se o jednostranná rozhodnutí každé strany, která nejsou předmětem jednání.

Komise posoudila odpovědi Spojeného království na dotazníky Komise týkající se rovnocennosti ve 28 oblastech. Bude zapotřebí řada dalších upřesnění, zejména pokud jde o to, jak se Spojené království odchýlí od rámců EU po 31. prosinci, jak využije své diskreční pravomoci v oblasti dohledu, pokud jde o podniky v EU, a jaký dopad budou mít dočasné režimy Spojeného království na podniky v EU. Z těchto důvodů nemůže Komise dokončit své posouzení rovnocennosti Spojeného království ve 28 oblastech, a proto v tuto chvíli nepřijme žádná rozhodnutí. Posuzování bude pokračovat. Komise vzala na vědomí rozhodnutí Spojeného království o rovnocennosti oznámená v listopadu, která byla přijata v zájmu Spojeného království. Stejně tak EU zváží rovnocennost, je-li to v zájmu EU.

DIGITÁLNÍ OBCHOD, DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ, ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK A MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY (MSP)

Vztahuje se dohoda na digitální služby?

Dohoda obsahuje ustanovení zaměřená na usnadnění digitálního obchodu odstraněním neopodstatněných překážek a zajištěním otevřeného, bezpečného a důvěryhodného on-line prostředí pro podniky a spotřebitele, jakož i vysoké úrovně ochrany osobních údajů. Zejména zakazuje požadavky na lokalizaci dat a zároveň zachovává politický prostor EU, pokud jde o ochranu osobních údajů.

Zajistí dohoda silnou ochranu duševního vlastnictví EU ve Spojeném království?

Návrh dohody o obchodu a spolupráci doplňuje stávající mezinárodní mnohostranný právní rámec o zvláštní a podrobnější normy, pokud jde o dodržování práv duševního vlastnictví.

Tyto posílené normy se vztahují zejména na autorské právo (včetně kolektivní správy práv a práv, jako je právo na opětný prodej vizuálních děl, na něž se nevztahují mezinárodní úmluvy a které jsou zvláště důležité pro mezinárodní umělce), ale také na ochranné známky, práva k zapsanému průmyslovému vzoru, patenty (dodatková ochranná osvědčení), ochranu obchodního tajemství a jiných nezveřejňovaných informací, odrůdová práva a prosazování práv duševního vlastnictví (včetně prosazování práv na hranicích).

Všechna zeměpisná označení EU, která již byla v EU zapsána do konce prosince 2020 (dále jen „soubor“), budou ve Spojeném království chráněna na základě dohody o vystoupení. Se Spojeným královstvím nebyla dohodnuta žádná ustanovení týkající se ochrany zeměpisných označení, která by EU mohla v budoucnu zapsat.

Budou mít podniky z EU možnost ucházet se o veřejné zakázky ve Spojeném království?

Dohoda obsahuje některá z nejambicióznějších ustanovení o zadávání veřejných zakázek, která kdy EU uzavřela. Jde daleko nad rámec závazků vyplývajících z Dohody o vládních zakázkách Světové obchodní organizace, k níž Spojené království zahájilo proces přistoupení.

Společnosti z EU se budou moci účastnit nabídkových řízení, na něž se vztahuje dohoda, za stejných podmínek jako společnosti ze Spojeného království, a naopak.

Dohoda dále stanoví zákaz diskriminace společností z EU usazených ve Spojeném království (a naopak) u zakázek nízké hodnoty, tj. pod prahovou hodnotou stanovenou v Dohodě o vládních zakázkách (od 139 000 eur do 438 000 eur v závislosti na zadavateli a 5 350 000 eur pro stavební služby).

Dohoda rovněž umožňuje využití dvoustranných mechanismů pro řešení sporů v případě sporů, které mohou vzniknout v souvislosti s možnostmi zadávání veřejných zakázek, na něž se vztahuje Dohoda o vládních zakázkách.

Plánují se nějaká opatření na podporu malých a středních podniků?

Celý návrh dohody usiluje o zachování příznivých podmínek přeshraničního obchodu pro malé a střední podniky. Kromě toho obsahuje zvláštní ustanovení o usnadnění přístupu malých a středních podniků k rámci vytvořenému budoucím hospodářským partnerstvím, zejména prostřednictvím on-line platform a specializované dvoustranné spolupráce.

ENERGETIKA

Vnitřní trh EU s energií zajišťuje bezpečnost dodávek elektřiny, plynu a ropy. Umožňuje rovněž volný tok energie v celé EU na základě odpovídající infrastruktury a bez technických nebo regulačních překážek.

V rámci tohoto trhu byly trhy EU a Spojeného království s energií úzce propojeny díky propojovacím

vedením (elektrickým kabelům a plynovodům) mezi Velkou Británií a Francií, Nizozemskem, Belgií, Irskem a Severním Irskem. V současné době je Spojené království čistým dovozcem energie, přičemž EU nyní Spojenému království poskytuje přibližně 5–10 % jeho dodávek elektřiny a pokrývá 12 % jeho potřeb v oblasti zemního plynu.

Jaké změny nastanou od 1. ledna 2021?

Dne 1. ledna 2021 Spojené království opustí vnitřní trh EU s energií.

Obchodování s energií prostřednictvím elektrických propojovacích vedení mezi EU a Velkou Británií pak již nebude řízeno prostřednictvím stávajících nástrojů jednotného trhu, jako je propojování trhu, jelikož ty jsou vyhrazeny členským státům EU.

Pouze Severní Irsko si zachová jednotný trh s elektřinou s Irskem, jak stanoví [dohoda o vystoupení](#).

Spojené království také již nebude zapojeno do společných opatření EU proti změně klimatu. Nebude moci nadále využívat finanční podporu, kterou členské státy EU dostávají na vývoj a zavádění nízkouhlíkových technologií nebo na adaptační opatření. Opustí systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) – stěžejní nástroj EU pro obchodování s emisemi stanovující stropy emisí, jehož účelem je snižování emisí skleníkových plynů – a bude vyloučeno ze systému sdílení úsilí, který členským státům umožňuje sdílet zátěž spojenou s plněním cílů v oblasti dekarbonizace.

Spojené království dále opustí Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom), jednotný trh pro obchod s jadernými materiály a technologiemi, který zajišťuje bezpečnost dodávek atomové energie a umožňuje sdílení znalostí, výzkumu, infrastruktury a financování jaderné energie.

Na co se vztahuje dohoda o obchodu a spolupráci?

EU a Spojené království se dohodly na vytvoření nového rámce pro svou budoucí spolupráci v oblasti energetiky, který zajistí účinnost přeshraničního obchodování. Tento rámec se opírá o důrazná ustanovení dohody, jejichž cílem je pevně nastavit rovné podmínky.

Dohoda rovněž stanoví ambiciózní rámec pro spolupráci v boji proti změně klimatu, jakož i ustanovení o spolupráci při rozvoji energie ze zdrojů na moři s jasným zaměřením na Severní moře.

Samostatná dohoda mezi Euratomem a Spojeným královstvím o bezpečném a mírovém využití jaderné energie stanoví rozsáhlou spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti a mírového využití jaderné energie, která se opírá o záruky, že obě strany budou dodržovat mezinárodní závazky v oblasti nešíření jaderných zbraní a nesníží současnou úroveň svých norem v oblasti jaderné bezpečnosti.

Bude obchodování s energií stejně účinné jako dříve?

EU má zájem pokračovat v nákladově efektivních, čistých a bezpečných dodávkách energie, které jsou zásadní pro fungování ekonomik EU.

Od 1. ledna 2021 se Spojené království již nebude podílet na vnitřním trhu EU s energií a bude muset obchodovat s EU za podmínek platných pro třetí země. Dohoda nicméně počítá s možností vytvořit v průběhu času samostatná ujednání pro obchod přes propojovací vedení na základě modelu propojení (koncepte volného propojení objemů mezi více regiony).

Tento model se liší od propojení trhů používaného v EU a je méně účinný. V rámci omezení platných pro obchod s energií mezi EU a třetími zeměmi by však tento model měl stále umožňovat maximalizaci přínosů obchodování s elektřinou prostřednictvím propojovacích vedení jak pro Unii, tak i pro Spojené království.

Dohoda rovněž zahrnuje:

- ustanovení zaručující nediskriminační přístup k infrastruktuře pro přepravu energie a předvídatelné a účinné využívání propojovacích vedení elektřiny a plynu. To by mělo poskytovatelům energie umožnit efektivní a konkurenceschopné obchodování přes Lamanšský průliv,
- poskytnout nový rámec pro spolupráci mezi provozovateli přenosových a přepravních soustav z EU a Spojeného království a regulačními orgány v oblasti energetiky (vzhledem k tomu, že Spojené království se již nebude účastnit mimo jiné Evropské sítě provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav a plynárenských přepravních soustav),
- ustanovení upravující dotace pro odvětví energetiky, aby nebyly využívány k narušení

hospodářské soutěže,

- ustanovení zavazující strany k zajištění bezpečnosti dodávek, což je důležité zejména s ohledem na Irsko, které bude izolováno od vnitřního trhu EU s energií, dokud nebudou zprovozněna nová propojení.

Jaká opatření se plánují k zajištění pevně nastavených rovných podmínek v odvětví energetiky?

Na jedné straně se na odvětví energetiky budou vztahovat horizontální ustanovení dohody o rovných podmínkách, včetně ustanovení týkajících se sociálních a environmentálních otázek.

Na druhé straně dohoda rovněž obsahuje zvláštní ustanovení, jejichž cílem je pevně nastavit rovné podmínky v odvětví energetiky.

Obsahuje zejména zásady a ustanovení týkající se regulace dotací pro odvětví energetiky, jakož i podpory obnovitelných zdrojů nediskriminačním způsobem.

Zahrnuje rovněž zákaz vývozních omezení (včetně vývozních monopolů a vývozních licencí) a dvojích cen energetického zboží.

Kromě toho obsahuje ustanovení o povoleních k průzkumu a těžbě, jejichž cílem je zajistit, aby obě strany dodržovaly důležité bezpečnostní a environmentální normy.

Všechna tato opatření jsou zaměřena na podporu otevřeného a spravedlivého obchodu s energií a přeshraničních investic do energetiky a na zajištění skutečně rovných podmínek v odvětví energetiky.

Co bylo dohodnuto, pokud jde o obnovitelnou energii z moří?

Dohoda obsahuje ustanovení o spolupráci v oblasti rozvoje energie ze zdrojů na moři s jednoznačným zaměřením na Severní moře. EU a Spojené království budou v této oblasti nadále spolupracovat na základě projektu spolupráce v oblasti energetiky v Severním moři – platformy vytvořené EU, řadou jejích členských států a Norskem s cílem rozvíjet využívání obnovitelných zdrojů energie v tomto regionu. Rozsah spolupráce v oblasti energie ze zdrojů na moři podle dohody odráží [Strategii EU pro obnovitelnou energii na moři](#), která byla představena dne 19. listopadu 2020 a v níž Komise navrhuje zvýšit do roku 2030 kapacitu větrné energie na moři na nejméně 60 GW a do roku 2050 na 300 GW.

Bude Spojené království i nadále vázáno cíli a politikami EU v oblasti změny klimatu?

V oblasti změny klimatu si nyní Spojené království bude určovat vlastní cíle a politiky.

Dohoda však stanoví ambiciózní rámec pro spolupráci v boji proti změně klimatu.

V rámci dohody se obě strany dohodly, že boj proti změně klimatu, a zejména Pařížská klimatická dohoda z roku 2015, bude nadále tvořit základní prvek jejich partnerství. Jakékoli porušení tohoto základního prvku jednou stranou dává druhé straně právo ukončit nebo pozastavit platnost dohody nebo jejích částí.

EU a Spojené království rovněž znovu potvrzují své ambice dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality v celém hospodářství.

Dohoda obsahuje důraznou zásadu zamezení snížení úrovně ochrany, a to i pokud jde o stanovování cen uhlíku, která zajišťuje, že stávající úroveň ochrany klimatu v EU a ve Spojeném království bude i nadále zachována. To znamená, že se obě strany dohodly, že zajistí, aby i v budoucnu bylo zaručena alespoň stejná úroveň ochrany klimatu jako na konci přechodného období. Kromě toho se rovněž každá ze stran zavázala, že bude usilovat o to, aby se úroveň ochrany postupně zvyšovala.

V hlavě o letectví se obě strany rovněž dohodly nezakazovat zdanění leteckých pohonných hmot dodávaných letadlům diskriminačním způsobem, neboť by to bylo v rozporu se zajištěním rovných podmínek a splněním cílů klimatické neutrality.

Bude se Spojené království nadále účastnit systému EU pro obchodování s emisemi?

Spojené království se zavázalo, že od 1. ledna 2021 zavede systém stanovování cen uhlíku. EU a Spojené království se zavázaly, že zajistí, aby jejich systémy stanovování cen uhlíku zahrnovaly

emise skleníkových plynů z výroby elektřiny, výroby tepla, průmyslu a letecké dopravy.

Spojené království se již nebude účastnit systému EU pro obchodování s emisemi, avšak strany důkladně zváží propojení svých systémů stanovování cen uhlíku způsobem, který zachová integritu těchto systémů a umožní zvýšit jejich účinnost, například přidáním dalších odvětví, jako jsou budovy. Tím by se případně zabývala samostatná dohoda, která by byla sjednána v budoucnu.

Samostatná dohoda: Bezpečné a mírové využití jaderné energie

Samostatná dohoda mezi Euratomem a Spojeným královstvím stanoví rozsáhlou spolupráci v oblasti bezpečného a mírového využití jaderné energie a opírá se o závazky obou stran, že dostojí mezinárodním povinnostem v oblasti nešíření jaderných zbraní a zachovají současnou vysokou úroveň norem v oblasti jaderné bezpečnosti.

Tato dohoda umožňuje:

- dodávky a přepravu jaderného materiálu, nejaderného materiálu, technologií a zařízení,
- obchod a obchodní spolupráci v souvislosti s jaderným palivovým cyklem,
- spolupráci v oblasti odpovědného a bezpečného nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem,
- jadernou bezpečnost a radiační ochranu,
- využití radioizotopů a radiace v zemědělství, průmyslu a lékařství,
- geologický a geofyzikální průzkum,
- rozvoj, produkci, další zpracování a využívání zdrojů uranu.

Dohoda rovněž umožňuje pokračování spolupráce mezi EU a Spojeným královstvím v rámci systému Společenství pro včasnou výměnu informací v případě radiační mimořádné situace (ECURIE) nebo Evropské platformy pro výměnu radiologických údajů (EURDEP). Členské státy EU i Spojené království tak v případě jaderných havárií budou moci využívat systém včasného oznámení a spolehlivé radiologické informace. Spolupráce umožní také rychlou a koordinovanou reakci na radiační mimořádné situace sdílením údajů v reálném čase.

V neposlední řadě je v této dohodě zakotven jasný závazek obou stran nesnižovat své současné normy v oblasti jaderné bezpečnosti, jakož i společný závazek spolupracovat na mezinárodní úrovni s cílem zajistit provádění mezinárodních norem v oblasti jaderné bezpečnosti a podporovat jejich zlepšování.

Proč nebyla ustanovení o jaderné bezpečnosti zahrnuta do dohody o obchodu a spolupráci a byla uzavřena samostatná dohoda?

Společenství Euratom již na základě Smlouvy o Euratomu vyjednalo samostatné dohody o mírovém využití jaderné energie s řadou třetích zemí a v tomto smyslu existuje zavedený model jak ve Společenství, tak na mezinárodní úrovni.

Euratom má navíc zvláštní pravomoci spojené s klíčovými záležitostmi tohoto typu dohod, pro něž je nezbytný zvláštní a samostatný právní základ Euratomu.

Jak budou řešeny spory a jaká nápravná opatření se předpokládají v případě neplnění požadavků v rámci samostatné dohody o jaderné bezpečnosti?

Stejně jako u jiných dohod v oblasti jaderné bezpečnosti a mírového využití se mají spory mezi stranami řešit většinou prostřednictvím konzultací, přičemž v případě neplnění požadavků je možné dohodu pozastavit nebo ukončit.

ROVNÉ PODMÍNKY PRO OTEVŘENOU A SPRAVEDLIVOU HOSPODÁŘSKOU SOUTĚŽ A UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Co se myslí rovnými podmínkami a proč jsou tak důležité?

Vzhledem k vzájemné zeměpisné blízkosti a ekonomické provázanosti se EU a Spojené království dohodly na pevných závazcích, které zajistí rovné podmínky pro otevřenou a spravedlivou

hospodářskou soutěž a přispějí k udržitelnému rozvoji.

V povaze těchto závazků se odráží rozsah a hloubka širokého a ambiciózního ekonomického partnerství. Patří mezi ně zejména neexistence cel a kvót pro obchod s veškerým zbožím, komplexní závazky týkající se přístupu na trh a pravidla pro služby a investice a také velmi vysoká míra otevřenosti u veřejných zakázek. Dohoda rovněž počítá s bezprecedentní spoluprací v energetice a obsahuje zvláštní části věnované letecké a silniční dopravě. To vše jsou oblasti, které vyžadují odpovídající záruky ohledně rovných podmínek.

Tyto závazky zajistí, aby teď ani do budoucna nedocházelo k narušení obchodu a investic, a přispějí k udržitelnému rozvoji.

Konkrétně to znamená:

- Stávající vysoké standardy platné v oblasti pracovních a sociálních záležitostí, životního prostředí a klimatu nelze snížit způsobem, který má vliv na obchod nebo investice mezi oběma stranami.
- Důsledná a komplexní pravidla zabezpečí, aby nedocházelo k narušení soutěže vlivem subvencí, protisoutěžní činnosti nebo diskriminačního a zneužívajícího jednání státních podniků.
- Zvláštní standardy a pravidla a společné politické prohlášení v oblasti zdanění přispějí k daňové transparentnosti a pomohou bojovat proti vyhýbání se daňovým povinnostem a škodlivým daňovým režimům a praktikám.
- Díky rozsáhlému souboru závazků, vycházejících z nejambicióznějších precedentů EU, bude zajištěno, aby obchod podporoval udržitelný rozvoj, mimo jiné prostřednictvím spolupráce na mezinárodní úrovni.

Co se stane, pokud jedna strana rovné podmínky jednostranně naruší?

EU a Spojené království se dohodly na účinných nástrojích a mechanismech, díky nimž je možné vzájemné závazky týkající se rovných podmínek prosazovat. Jsou to:

- **účinné provádění na vlastním území**, včetně kontroly subvencí vnitrostátními orgány a soudy a fungování nezávislého orgánu nebo subjektu, a dále vhodná správní a soudní řízení v oblastech souvisejících s pracovními právy a sociálními normami, životním prostředím a klimatem,
- **vhodné a účinné mechanismy správy a řešení sporů**, které umožní urovnávat spory mezi EU a Spojeným královstvím ohledně uplatňování dohody, mimo jiné pomocí horizontálního mechanismu řešení sporů nebo specializovaných panelů odborníků,
- **jednostranná nápravná opatření**, díky nimž lze rychle reagovat v případě, že subvence má významný negativní dopad na obchod nebo investice mezi EU a Spojeným královstvím.

Dohoda dále umožňuje uplatnit **jednostranná opatření k obnovení rovnováhy** v případě významných rozdílů v oblasti sociální ochrany a ochrany pracovníků, životního prostředí nebo klimatu či kontroly subvencí, pokud tyto rozdíly mají podstatný dopad na obchod nebo investice mezi stranami. To by se mohlo týkat například situací, kdy by jedna strana svou úroveň ochrany související s pracovními nebo sociálními normami, životním prostředím nebo klimatem výrazně zvýšila nad úroveň druhé strany. To může vést ke zvýšení výrobních nákladů, a tudíž ke znevýhodnění v hospodářské soutěži. Dalším příkladem by byla situace, kdy by jedna strana měla systém kontroly subvencí, který by systematicky nebránil přijímání subvencí narušujících obchod, což by této straně poskytovalo konkurenční výhodu.

V takových případech by druhá strana mohla přijmout opatření k vyrovnání konkurenční výhody první strany.

Díky tomu, že tento mechanismus řeší eventualitu regulačních rozdílů v jakémkoli okamžiku, umožňuje, aby ustanovení o rovných podmínkách fungovala i v budoucnu a dokázala tak dlouhodobě udržet otevřenou a spravedlivou hospodářskou soutěž.

Každá strana by rovněž mohla v pravidelných intervalech a v případě, že opatření k obnovení rovnováhy byla přijímána často nebo déle než 12 měsíců, požádat o přezkum těch částí dohody, které se týkají obchodu nebo jiných ekonomických záležitostí, aby se zajistila trvalá rovnováha v dohodě obsažených závazků. V takovém případě by obě strany mohly o příslušných částech dohody jednat a změnit je. Všechny části dohody týkající se obchodu nebo jiných ekonomických záležitostí, včetně letecké dopravy, které by zůstaly v platnosti nebo by byly sjednány nově, by i nadále obsahovaly odpovídající závazky týkající se rovných podmínek.

Co přesně bylo v otázce subvencí dohodnuto?

EU a Spojené království se dohodly na dvou bodech, které zajišťují, aby žádná ze stran nevyužívala subvence narušující obchod a nedocházelo tak k přesměrování investic a ztrátám pracovních míst:

1. Hmotněprávní pravidla

1.1 Obecné zásady

Předpokladem poskytování subvencí je, aby splňovaly stanovený soubor závazných zásad. Mezi tyto zásady patří:

- subvence musí přispívat k jasně vymezenému cíli veřejného zájmu (jakým je například zelená transformace),
- státní zásah je nezbytný k nápravě selhání trhu (například k zajištění svozu žáků z odlehlých vesnic školními autobusy),
- vhodnost nebo motivační účinek subvence (není k dispozici žádné jiné opatření, které by mělo stejný účinek),
- přiměřenost subvence s přihlédnutím k jejím negativním dopadům na obchod mezi EU a Spojeným královstvím.

1.2 Specifické zásady

Vedle těchto obecných zásad existují ještě specifické závazné zásady, které se vztahují na klíčová odvětví (např. leteckou dopravu, energetiku, finanční služby) nebo druhy podpory (jako jsou záchrana a restrukturalizace společností v obtížích, neomezené záruky, vývozní subvence, služby veřejného hospodářského zájmu, velké přeshraniční projekty).

EU a Spojené království se rovněž dohodly, že ve společném prohlášení uvedou nezávazné zásady týkající se dalších specifických subvencí, souvisejících s výzkumem a vývojem, rozvojem znevýhodněných oblastí (tzv. regionální subvence) a určených pro odvětví dopravy (letišť, přístavy, silniční dopravu). Tyto zásady budou oběma stranám sloužit jako vodítko při uplatňování a vypracování jejich pravidel ohledně subvencí.

1.3 Transparentnost

EU a Spojené království budou příslušné informace zveřejňovat na oficiálních internetových stránkách nebo ve veřejně přístupné databázi, a to vždy do 6 měsíců od poskytnutí subvence a do jednoho roku v případě subvencí ve formě daňových opatření. Ve Spojeném království budou mít zúčastněné strany, například konkurenti, kteří zvažují podání žádosti o soudní přezkum rozhodnutí o poskytnutí subvence, rovněž možnost vyžádat si další informace, které jim umožní posoudit uplatňování zásad orgánem poskytujícím podporu a rozhodnout, zda poskytnutí subvence u soudu napadnou.

2. Způsoby prosazování

2.1 Záruky důsledného vnitrostátního prosazování

Dohoda obsahuje záruky vnitrostátního prosazování. Ty zajistí, aby splnění obecných zásad mohli napadnout konkurenti a mohly je ověřit soudy v EU nebo ve Spojeném království. Soudy budou oprávněny příjemcům nařídit, aby subvenci vrátili, pokud například soud konstatuje, že na tuto subvenci nebyly správně uplatněny zásady pro její posouzení.

2.2 Účinné řešení sporů

EU i Spojené království mohou případný spor ohledně uplatňování příslušných ustanovení o kontrole subvencí předložit v rámci horizontálního mechanismu řešení sporů.

Pokud některá ze stran rozhodnutí tribunálu neprovede, může rozhodčí tribunál povolit sankce, jako je pozastavení některých závazků (to může vést například k zavedení cel nebo kvót na zboží nebo jiných překážek přístupu na trh).

2.3 Jednostranná nápravná opatření

Každá ze stran má právo přijmout jednostranná nápravná opatření (např. znovuzavedení cel nebo kvót na určité produkty) v případě, že druhá strana poskytne subvenci způsobem, který vede k významným negativním dopadům na obchod nebo investice mezi stranami.

Jak se zajistí, aby zdanění nebylo využíváno jako prostředek k narušení hospodářské soutěže?

Obě strany se dohodly na doložce o řádné správě a zavázaly se dodržovat normy v oblasti zdanění, které se týkají výměny daňových informací, veřejné daňové transparentnosti a boje proti vyhýbání se daňovým povinnostem.

Tato ustanovení jsou založena na mezinárodních standardech, včetně norem OECD, které se týkají výměny daňových informací, na pravidlech týkajících se omezení odpočitatelnosti úroků, ovládaných zahraničních společností a hybridních nesouladů a také na domácích standardech každé strany týkajících se veřejného podávání zpráv podle jednotlivých zemí.

Kromě toho EU a Spojené království v samostatném společném prohlášení stanovily konkrétní zásady boje proti škodlivým daňovým režimům a společně potvrdily svůj závazek tyto zásady uplatňovat. Rovněž se dohodly, že o uplatňování těchto zásad povedou každoročně dialog.

Jak se zajistí, aby byla zachována vysoká úroveň sociální ochrany a ochrany pracovníků, životního prostředí a klimatu, která platí v EU?

Pro občany v EU a ve Spojeném království platí jedny z nejlepších pracovních a sociálních standardů na světě. Stejně je tomu v oblasti životního prostředí a klimatu.

Dodržování těchto standardů a pravidel může být spojeno s náklady pro podniky, ovšem vzhledem k tomu, že se jimi řídí hospodářské subjekty na jednotném trhu EU, neexistuje riziko narušení hospodářské soutěže.

Protože Spojené království jakožto sousední třetí země získává přístup na trh EU bez cel nebo kvót, obě strany se dohodly, že budou i nadále zachovávat současnou vysokou úroveň ochrany, aby nevznikaly nespravedlivé konkurenční výhody vlivem snížení úrovně ochrany.

V tomto ohledu byl do kapitol věnovaných pracovním a sociálním standardům a také životnímu prostředí a klimatu začleněn závazný a vymahatelný závazek, že nedojde ke snížení úrovně ochrany. Tímto způsobem je zajištěno, že současné úrovně ochrany v EU a ve Spojeném království zůstanou zachovány. Obě strany se rovněž zavázaly, že budou v těchto oblastech dlouhodobě usilovat o zvýšení úrovně ochrany.

Ve kterých oblastech bude úroveň ochrany zabezpečena?

EU a Spojené království se dohodly na zachování úrovně ochrany v oblastech souvisejících s pracovními a sociálními standardy, životním prostředím a klimatem.

V pracovních a sociálních sféře jde o tyto oblasti:

- základní práva v práci,
- normy bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- spravedlivé pracovní podmínky a normy týkající se zaměstnávání osob,
- práva na informace a konzultace na úrovni podniku nebo
- restrukturalizace podniků.

Úroveň ochrany životního prostředí zahrnuje tyto oblasti:

- průmyslové emise,
- emise do ovzduší a kvalita ovzduší,
- příroda a zachování biologické rozmanitosti,
- nakládání s odpady,
- ochrana a zachování vodního prostředí,
- ochrana a zachování mořského prostředí,
- prevence, omezení a eliminace rizik pro lidské zdraví nebo životní prostředí vyplývajících z výroby, používání, uvolňování nebo odstraňování chemických látek nebo
- řízení dopadů zemědělské produkce nebo produkce potravin na životní prostředí, zejména používáním antibiotik a dekontaminantů.

Úroveň ochrany klimatu se vztahuje na:

- emise a pohlcování skleníkových plynů, které pokrývají příslušné cíle EU a Spojeného království pro celé hospodářství do roku 2030, včetně jejich systémů pro stanovování cen uhlíku, a
- postupné vyřazování látek poškozujících ozonovou vrstvu.

Jak se dohoda věnuje otázkám životního prostředí?

Jak se sluší na obchodní dohodu mezi dvěma stranami, které mají ambiciózní politiku životního prostředí, dohoda obsahuje několik záruk ohledně ochrany životního prostředí, které jdou nad rámec ustanovení o zachování úrovně ochrany životního prostředí, klimatu a pracovníků a sociální ochrany. Patří mezi ně:

- uznání skutečnosti, že obě strany sdílejí společnou biosféru,
- zahrnutí budoucích cílů, které jsou nyní obsaženy v právních předpisech obou stran – cílů recyklace odpadu do roku 2030, cílů v oblasti vodního hospodářství do roku 2027 a stropů znečištění ovzduší do roku 2030,
- plné začlenění klíčových zásad v oblasti životního prostředí, včetně zásady předběžné opatrnosti, zásady „znečišťovatel platí“ a zásady integrace,
- plné začlenění zásad Aarhuské úmluvy s modernizovaným zněním, včetně přístupu k právní ochraně, přístupu k informacím a účasti veřejnosti,
- účinný mechanismus spolupráce mezi orgánem nebo orgány dohledu ve Spojeném království v oblasti ochrany životního prostředí a Komisí,
- uznání významu postupů pro hodnocení pravděpodobného dopadu navrhované činnosti na životní prostředí, jako jsou posuzování vlivů na životní prostředí nebo strategické posuzování vlivů na životní prostředí.

Vztahuje se dohoda na zdraví a hygienickou kvalitu produktů v zemědělství a potravinářství?

Závazek v oblasti životního prostředí je pojatý široce a jasně odkazuje na zemědělskou produkci a produkci potravin. Kromě toho konkrétně zmiňuje dva z nejdůležitějších aspektů rovných podmínek v zemědělství a produkci potravin – těmi jsou používání antibiotik a dekontaminantů.

Proč neexistuje závazek fungování nezávislého orgánu, který by prosazoval zákaz snižování úrovně ochrany životního prostředí?

Dohoda zavádí spolupráci mezi Komisí a příslušnými orgány Spojeného království na zachování rovných podmínek v oblasti životního prostředí. Bereme na vědomí, že Spojené království má v úmyslu v rámci svého vnitrostátního práva zřídit jeden nebo několik nezávislých orgánů, které budou dbát na zachování úrovně ochrany, například úřad pro ochranu životního prostředí a podobné decentralizované subjekty.

Co bylo dohodnuto v souvislosti se změnou klimatu?

Dohoda vytváří ambiciózní rámec pro spolupráci v boji proti změně klimatu.

Obě strany se v ní dohodly, že boj proti změně klimatu, a zejména Pařížská klimatická dohoda z roku 2015 představují stěžejní bod společného partnerství. Pokud by jedna strana tento stěžejní bod porušila, má druhá strana právo všechny nebo některé části dohody vypovědět nebo pozastavit jejich platnost. Boj proti změně klimatu je poprvé rovnocenný dalším stěžejním bodům, kterými jsou demokracie, lidská práva a právní stát a nešíření zbraní hromadného ničení.

EU a Spojené království rovněž znovu potvrdily svou ambici dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality celého hospodářství.

Dohoda obsahuje zásadu, že nesmí dojít ke snížení úrovně ochrany, a to se týká i stanovování cen uhlíku. Tato zásada zajišťuje, že bude i nadále zachována stávající úroveň ochrany klimatu v EU a ve Spojeném království. Jinými slovy: obě strany se dohodly, že zajistí minimálně to, aby úroveň ochrany klimatu platná na konci přechodného období byla zaručena i v budoucnosti. Obě strany se navíc zavázaly, že budou dlouhodobě usilovat o to, aby úroveň ochrany zvýšily.

Rovněž si v sekci o letecké dopravě ujednaly, že letecké pohonné hmoty nebudou osvobozeny od

daně.

A jak je to se stanovováním cen uhlíku?

Spojené království se rovněž zavázalo, že od 1. ledna 2021 zavede systém stanovování cen uhlíku. EU a Spojené království si přislíbily, že zajistí, aby jejich systémy stanovování cen uhlíku zahrnovaly emise skleníkových plynů z výroby elektřiny i tepla, z průmyslu a letecké dopravy.

Bude Spojené království i nadále zapojeno do systému EU pro obchodování s emisemi?

Spojené království se již tohoto unijního systému účastnit nebude. Obě strany však důkladně zváží propojení svých systémů stanovování cen uhlíku způsobem, který zachová integritu těchto systémů a umožní zvýšit jejich účinnost. O této věci by byla v budoucnu sjednána zvláštní dohoda.

Proč není v dohodě samostatná kapitola o boji proti změně klimatu?

Změna klimatu představuje pro lidstvo existenciální hrozbu a obě strany jsou pevně odhodlány podpořit její řešení na globální úrovni.

Příslušné cíle jsou zahrnuty v kapitole o životním prostředí a klimatu. Ta obsahuje zvláštní závazky ohledně změny klimatu a stanovování cen uhlíku.

Jak dohoda pomůže obchodu a udržitelnému rozvoji?

EU a Spojené království v dohodě uznaly, že jejich dvoustranný obchod a investice musí probíhat způsobem, který přispívá k udržitelnému rozvoji.

Za tímto účelem se EU a Spojené království dohodly, že budou podporovat provádění Agendy 2030 Organizace spojených národů a cílů udržitelného rozvoje OSN a že budou pokračovat v uplatňování příslušných mezinárodně dohodnutých zásad, pravidel a dohod, jako jsou:

- úmluvy Mezinárodní organizace práce a Evropská sociální charta Rady Evropy, kterou ratifikovaly Evropská unie i Spojené království,
- mnohostranné environmentální dohody, včetně mnohostranných iniciativ souvisejících se zmírňováním změny klimatu, jako jsou
- Rámcová úmluva Organizace spojených národů o změně klimatu a Pařížská dohoda z roku 2015,
- boj proti nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy, nezákonné těžbě dřeva a nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu a souvisejícímu obchodu.

Kromě toho se EU a Spojené království dohodly, že budou podporovat obchod s environmentálním zbožím a investice do tohoto zboží, spolupracovat dvoustranně i na mezinárodní úrovni na agendě udržitelnosti a motivovat k odpovědným obchodním praktikám.

Má EU ustanovení o rovných podmínkách i v dalších svých dohodách o volném obchodu?

Každá dohoda o volném obchodu je jiná, neboť zohledňuje konkrétní okolnosti výměn mezi EU a dotyčnou třetí zemí.

Dohoda se Spojeným královstvím je výjimečná, protože je uzavřena s bývalým členským státem. Spojené království má dnes v mnoha oblastech tytéž vysoké standardy jako EU. Obě strany navíc mají od počátku nového vztahu jedinečnou úroveň a intenzitu obchodu a investic, což je dáno jejich ekonomickou integrací, a dále vysokou míru propojenosti a zeměpisnou blízkost. Jakmile dohoda vstoupí v platnost, stane se Spojené království největším partnerem EU v oblasti volného obchodu v Evropě i ve světě.

Dohoda dále zajišťuje široký přístup na trh, jehož součástí je i zcela bezprecedentní hospodářské partnerství s nulovými cly a kvótami na veškeré zboží. Takovýto přístup na jednotný trh EU vyžaduje jasná a důvěryhodná pravidla, která zaručí spravedlivou a otevřenou hospodářskou soutěž a která budou zahrnovat účinný mechanismus řešení sporů a jednostranná opatření. Otevřená a spravedlivá hospodářská soutěž bude přínosem pro spotřebitele a podniky v EU i ve Spojeném království.

DOPRAVA

Doprava zásadním způsobem přispívá k ekonomickým výhodám vztahů mezi EU a Spojeným královstvím. Každým rokem se prostřednictvím letecké, námořní, silniční a železniční dopravy mezi EU a Spojeným královstvím přepraví zhruba 210 milionů cestujících a 230 milionů tun nákladu.

Co se od 1. ledna 2021 změní?

V době, kdy Spojené království bylo členským státem EU a účastnilo se jednotného trhu EU a celní unie, mohli provozovatelé dopravních služeb mezi dvěma body jednotného trhu a obecně v jeho rámci volně působit na základě jediné licence nebo povolení a aniž by jim hraniční kontroly a kontroly nepřiměřeně bránily.

Od 1. ledna 2021 již Spojené království nebude součástí jednotného trhu EU a celní unie ani prostoru DPH a spotřební daně. Proto již nebude moci využívat výhod plynoucích ze zásady volného pohybu zboží a osob. Jde o volbu Spojeného království.

Vzhledem k tomu, že Spojené království již nebude součástí jednotného trhu, budou muset všechny dopravní podniky působící mezi EU a Spojeným královstvím zajistit soulad jak s certifikačními požadavky EU, tak s certifikačními požadavky Spojeného království.

Spojené království rovněž pozbude členství v Agentuře Evropské unie pro bezpečnost letectví (EASA) a bude muset vybudovat vlastní kapacitu pro účely bezpečnosti letectví.

V neposlední řadě na podnikatele v dopravě dolehnou změny formalit požadovaných při překračování hranice mezi Spojeným královstvím a EU.

Co návrh dohody o obchodu a spolupráci upravuje?

Dohoda upravuje podmínky, za nichž budou provozovatelé letecké dopravy z EU a Spojeného království, provozovatelé silniční nákladní dopravy a osobní autobusové dopravy, jakož i provozovatelé námořní dopravy moci od 1. ledna 2021 poskytovat služby mezi EU a Spojeným královstvím. Stanoví rovněž podmínky spolupráce mezi EU a Spojeným královstvím v oblasti bezpečnosti letectví.

Důležité je, že dohoda rovněž obsahuje ustanovení, která mají zajistit, aby hospodářská soutěž mezi provozovateli z EU a Spojeného království probíhala za rovných podmínek a aby byla zajištěna vysoká úroveň bezpečnosti dopravy, práv pracovníků a cestujících i ochrany životního prostředí.

LETECKÁ DOPRAVA

Zachovají se stejná práva leteckých dopravců provozovat lety mezi EU a Spojeným královstvím a v rámci EU a Spojeného království?

Od 1. ledna 2021 se Spojené království již nebude účastnit plně liberalizovaného leteckého trhu EU a letecké společnosti Spojeného království se již nebudou považovat za dopravce EU.

Proto letecké společnosti Spojeného království již nemohou využívat stejnou úroveň přepravních práv v celém vzdušném prostoru EU.

Aby se zajistila propojenost mezi letišti EU a Spojeného království pro cestující, zboží a poštovní zásilky, stanoví dohoda nové podmínky pro přístup na trh, jakož i ujednání pro spolupráci v oblasti bezpečnosti letectví, ochrany před protiprávními činy a uspořádání letového provozu.

Dopravci Spojeného království budou moci létat přes území EU bez přistání, provádět technické zastávky na území EU pro neobchodní účely a přepravovat cestující nebo náklad na všech trasách mezi daným místem ve Spojeném království a místem v EU (tzv. třetí a čtvrtá svoboda).

Dopravci Spojeného království však již nebudou moci přepravovat cestující nebo náklad mezi dvěma místy v EU ani pokračovat v poskytování služeb letecké přepravy mezi Spojeným královstvím a dvěma dalšími členskými státy (např. Manchester – Mnichov – Varšava). Nebudou též moci přepravovat cestující mezi Spojeným královstvím, členským státem a dále třetí zemí (tzv. pátá svoboda, např. Londýn – Amsterdam – Bangkok).

Dohoda členskými státy a Spojenému království nicméně umožňuje dvoustrannou výměnu těchto práv páté svobody, a to pouze pro operace zaměřené výhradně na přepravu nákladu mimo EU (např. Paříž – Londýn – New York).

Jaké podmínky budou muset letečtí dopravci splnit, aby mohli využívat výhod dohody?

Letečtí dopravci Spojeného království, kteří chtějí létat podle této dohody, budou muset splňovat určité podmínky: např. budou muset být držiteli platné licence vydané příslušnými orgány Spojeného království a mít hlavní místo obchodní činnosti ve Spojeném království s tím, že jejich většinovým vlastníkem je Spojené království, které je kontroluje. V činnosti mohou rovněž pokračovat dopravci Spojeného království, jež na konci přechodného období většinou vlastní a kontroluje Spojené království / EHP a/nebo Švýcarsko.

Doprovci z EU budou muset dodržovat podobné podmínky týkající se licencí a hlavního místa podnikání a nadále splňovat požadavky EU týkající se většinového vlastnictví a kontroly EU/EHP/Švýcarskem.

Budou osvědčení Spojeného království v oblasti bezpečnosti letectví stále platná?

Od 1. ledna 2021 již Spojené království nebude uplatňovat regulační rámec EU pro leteckou bezpečnost ani se nebude účastnit činnosti Agentury Evropské unie pro bezpečnost letectví.

Dohoda definuje nová ujednání pro uznávání budoucích osvědčení návrhu výrobku a environmentálních osvědčení, jakož i pro dohled nad organizací výroby, s cílem usnadnit používání součástí letadel vyrobených na území druhé strany.

Tím sice neodstraňuje zdvojení a další administrativní zátěž, avšak usnadní obchod s leteckými výrobky.

Dohoda rovněž zajišťuje, že stávající osvědčení návrhu výrobku vydaná podle pravidel EU před 1. lednem 2021 zůstávají v platnosti, aby výrobky a návrhy, na něž se vztahují, bylo i nadále možné používat.

A jak se změny dotknou organizací, pilotů, mechaniků, examinátorů, instruktorů atd. ve Spojeném království?

Řada držitelů osvědčení Spojeného království, včetně pilotů, mechaniků, examinátorů, instruktorů atd., kteří chtějí pokračovat ve své činnosti v EU, mohla před koncem přechodného období získat osvědčení od členského státu EU. Kromě toho organizace Spojeného království, které jsou v současné době držiteli osvědčení vydaných příslušnými orgány Spojeného království a které chtějí pokračovat v činnosti v EU, mohly požádat Agenturu Evropské unie pro bezpečnost letectví o osvědčení, aby mohly působit jako organizace třetí země.

V členských státech EU byly podány tisíce žádostí například o převod průkazů způsobilosti pilota a u Agentury Evropské unie pro bezpečnost letectví o osvědčení, která společně ze Spojeného království v oblastech, jako je údržba letadel nebo výcvik pilotů, umožňují působit jako organizace třetích zemí pod dohledem Agentury Evropské unie pro bezpečnost letectví a podle pravidel EU.

Podrobnosti získají zúčastněné strany v příslušných „oznámeních o připravenosti“ vypracovaných Komisí[5] nebo na stránkách Agentury Evropské unie pro bezpečnost letectví zaměřených na technické záležitosti[6].

Obsahuje dohoda zvláštní ustanovení k zajištění spravedlivé hospodářské soutěže mezi leteckými dopravci?

Dohoda zaručí, že letecké společnosti obou stran budou soutěžit za rovných podmínek. Na letectví se budou vztahovat nejenom horizontální ustanovení dohody o rovných podmínkách, včetně ustanovení týkajících se sociálních a environmentálních otázek: dohoda totiž obsahuje i zvláštní ustanovení o obchodních otázkách, jako je pozemní odbavení a letištní časy (zákaz diskriminace a účinný přístup), spolu s ustanoveními o ochraně práv cestujících.

Dohoda dále zajišťuje, aby žádná ze stran nemohla zakázat zdanění paliva dodávaného letadlům na diskriminačním základě, neboť takový krok by byl v rozporu se zajištěním rovných podmínek a plněním cílů klimatické neutrality.

Budou práva cestujících v EU i nadále chráněna stejným způsobem?

Od 1. ledna 2021 dozná úroveň ochrany cestujících mezi EU a Spojeným královstvím změny, neboť Spojené království bude třetí zemí.

To znamená, že práva cestujících v letecké dopravě v EU se budou i nadále vztahovat na lety provozované leteckou společností EU ze Spojeného království do EU nebo na lety provozované z EU do Spojeného království bez ohledu na to, zda je provozuje letecká společnost z EU nebo ze Spojeného království. Nebudou se však vztahovat na lety ze Spojeného království do EU provozované Spojeným královstvím.

Dohoda nicméně stanoví, že obě strany zaručí zavedení účinných opatření na ochranu přístupu cestujících k informacím, na ochranu cestujících se zdravotním postižením a omezenou schopností pohybu a orientace, náhrad a kompenzací a účinného vyřizování stížností.

SILNIČNÍ DOPRAVA

Zachovají se stejná práva silničních dopravců provozovat činnost mezi EU a Spojeným královstvím a v rámci EU a Spojeného království?

Od 1. ledna 2021 již společnosti ze Spojeného království nebudou držiteli licence EU a nebudou moci provozovat dopravní služby v Unii v rámci jednotného trhu.

Návrh dohody o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím stanoví pro provozovatele silniční přepravy zboží mezi EU a Spojeným královstvím bezkvóťový přístup z bodu do bodu. To znamená, že se nákladní vozidla ze Spojeného království budou moci dostat do EU a vrátit se z EU, a to i v případě, kdy nebudou naložena. Stejná práva jsou přiznána dopravcům z EU, kteří cestují z jakéhokoli místa v EU do Spojeného království a zpět ze Spojeného království do kteréhokoli místa v EU.

Bez dohody by takové cesty mohl uskutečnit pouze velmi malý počet provozovatelů, kteří jsou držiteli povolení Evropské konference ministrů dopravy.

Nákladní vozidla Spojeného království a EU budou moci po překročení hranice na území druhé strany provádět až dvě další operace.

Dopravci z EU, kteří přepravují náklad do Spojeného království, tak budou moci provádět dvě kabotážní jízdy ve Spojeném království, čímž se omezí riziko návratu do EU bez nákladu.

V případě dopravců ze Spojeného království se tyto dodatečné operace mohou skládat ze dvou přeshraničních operací (tj. dopravních operací mezi dvěma členskými státy) nebo jedné přeshraniční přepravy a jedné „kabotážní“ operace (tj. přepravní operace v rámci dvou míst v jednom členském státě). V případě Irska jsou přijata zvláštní ustanovení, jelikož severoirští dopravci budou moci v Irsku provádět dvě kabotáže.

Dohoda rovněž stanoví plná práva tranzitu přes území druhé strany (za účelem přepravy do třetích zemí nebo do jiných částí vlastního území).

Obsahuje návrh dohody o obchodu a spolupráci zvláštní ustanovení o bezpečnosti silničního provozu a o spravedlivé hospodářské soutěži mezi dopravci?

Ano. Všichni provozovatelé, řidiči a vozidla účastníci se přeshraničních cest budou vázáni společnými přísnými normami stanovenými v dohodě, které jsou specifické pro odvětví silniční nákladní dopravy. Patří mezi ně zejména pracovní podmínky řidičů, úroveň jejich kvalifikace, technické požadavky na vozidla a minimální podmínky, za kterých mohou dopravci získat licenci. Tyto podmínky jsou nezbytné pro zajištění spravedlivé hospodářské soutěže, dobrých pracovních podmínek řidičů a vysoké úrovně bezpečnosti silničního provozu. Kromě toho se ustanovení o spravedlivé hospodářské soutěži a sociální ustanovení, která se vztahují na celou dohodu, budou vztahovat i na odvětví silniční nákladní dopravy.

Existují nějaká zvláštní ustanovení pro zajištění silniční přepravy zboží mezi Irskem a zbytkem EU?

Dohoda umožňuje plná práva tranzitu. To znamená, že provozovatelé z EU mohou na cestě z Irsku do EU nebo do jiných třetích zemí projíždět přes Velkou Británii (tzv. „pevninský most“). Podobně mohou provozovatelé ze Spojeného království na cestě do jiných částí Spojeného království (např. do Severního Irsku) nebo do třetích zemí projíždět přes území EU. Tato ustanovení umožní nepřerušovaný provoz logistických spojení mezi Irskem a zbytkem EU přes Spojené království. Irské podniky budou moci tyto obchodní trasy nadále využívat, pokud se ovšem nerozhodnou používat přímé trasy do zbytku EU po moři nebo letecky. Provozovatelé se sídlem v Irsku a Severním Irsku budou rovněž moci na území příslušné druhé zmíněné země provádět dvě kabotáže.

Budou služby autobusové dopravy mezi EU a Spojeným královstvím provozovány stejně jako dříve?

Návrh dohody mezi EU a Spojeným královstvím umožní, aby EU a Spojené království i nadále propojovala pravidelná mezinárodní autobusová doprava. Jeho ustanovení odrážejí ustanovení protokolu k mnohostranné dohodě Interbus o linkové a zvláštní linkové dopravě, který by měl vstoupit v platnost v roce 2021. Jakmile protokol vstoupí v platnost, rovnocenná ustanovení dohody se přestanou uplatňovat.

Na příležitostnou mezinárodní dopravu se bude vztahovat mnohostranná dohoda Interbus z roku 2002, která se týká EU a v současné době sedmi dalších zemí mimo EU. Spojené království k uvedené dohodě přistoupí dne 1. ledna 2021.

Dohoda obsahuje zvláštní ustanovení vztahující se na irský ostrov, kde poskytovatelé linkové a příležitostné autobusové dopravy, která spojuje Irsko a Severní Irsko, budou moci pokračovat v poskytování svých služeb stejným způsobem jako dříve.

DALŠÍ TÉMATA Z OBLASTI DOPRAVY

Jak návrh dohody řeší železniční služby prostřednictvím tunelu pod Lamanšským průlivem?

Dohoda o obchodu a spolupráci neobsahuje zvláštní ustanovení týkající se železničních služeb.

Přeshraniční železniční doprava bude moci pokračovat i po 1. lednu 2021 za předpokladu, že železniční podniky z EU a Spojeného království jsou držiteli licencí platných podle práva EU pro tyto úseky služeb provozovaných v rámci EU. Podniky musí rovněž splňovat právní požadavky platné v Evropské unii, např. pokud jde o osvědčení o bezpečnosti, povolení pro kolejová vozidla a licence personálu (strojvedoucích).^[7] Ti budou muset být držiteli platných licencí Spojeného království a budou muset splňovat požadavky na provoz plané ve Spojeném království.

Jak návrh dohody o obchodu a spolupráci řeší služby námořní dopravy?

Ustanovení o mezinárodních námořních službách jsou v souladu s ostatními dohodami EU o volném obchodu a zaručila by otevřený a reciproční přístup na trhy mezinárodní námořní dopravy druhé strany (např. přístup do přístavů, přístup k přístavním službám, jako jsou lodivodské služby, přemísťování kontejnerů atd.). Vnitrostátní námořní kabotáž však bude vyloučena.

KOORDINACE SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ A VÍZA PRO KRÁTKODOBÉ NÁVŠTĚVY

Co se 1. ledna 2021 změní?

Vystoupením z EU se Spojené království rozhodlo s platností od 1. ledna 2021 ukončit volný pohyb osob mezi ním a EU.

Veškerý pohyb přes hranice se bude po 1. lednu 2021 řídit současnými právními předpisy EU a Spojeného království v oblasti přistěhovalectví, které se vztahují na všechny státní příslušníky třetích zemí.

Na osoby, které byly v přeshraniční situaci mezi EU a Spojeným královstvím před 1. lednem 2021, se vztahuje [dohoda o vystoupení](#), která umožňuje, aby si zachovaly právo zůstat v zemi, zajišťuje jim nediskriminaci a chrání jejich práva na sociální zabezpečení.

Co návrh dohody o obchodu a spolupráci upravuje?

Spojené království odmítlo začlenit do dohody kapitolu o mobilitě nebo jakékoli ustanovení usnadňující krátkodobé a dlouhodobé pobyty. Jediná výjimka se týká dočasného pobytu fyzických osob pro obchodní účely, neboli režimu 4, jak je definován v kapitole o obchodu službami v tomto dokumentu. V důsledku toho dohoda neupravuje právo na vstup (ať už s vízem nebo bez něj), práci, bydlení nebo pobyt občanů EU ve Spojeném království nebo státních příslušníků Spojeného království v EU.

Dohoda nicméně obsahuje řadu koordinačních opatření v oblasti sociálního zabezpečení, jejichž cílem je chránit nároky občanů EU, kteří po 1. lednu 2021 dočasně pobývají ve Spojeném království, stěhují se do něj nebo v něm pracují, a naopak státních příslušníků Spojeného království, kteří dočasně pobývají či pracují v EU nebo se do ní stěhují.

Znamená to, že pro všechny cesty mezi EU a Spojeným královstvím budou nezbytná víza?

Nikoliv. EU již přijala rozhodnutí umožnit od 1. ledna 2021 státním příslušníkům Spojeného království krátkodobé bezvízové pobyty nepřesahující 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů. Také Spojené království umožňuje občanům EU krátkodobé bezvízové pobyty.

Rozhodnutí EU je podmíněno tím, že Spojené království bude i nadále umožňovat bezvízový styk pro krátkodobé pobyty občanů EU ze všech členských států EU bez jakékoli diskriminace.

Pokud by Spojené království zavedlo vízovou povinnost pro státní příslušníky alespoň jednoho členského státu, bude bezodkladně uplatněn reciproční mechanismus EU (článek 7 nařízení (EU) 2018/1806), což znamená, že bude přijata řada postupně se zpřísnujících opatření, která by mohla vést k pozastavení bezvízového statusu Spojeného království v případě, že Spojené království po konzultacích vízovou povinnost nezruší.

Může Spojené království diskriminovat občany různých států EU v souvislosti s krátkodobými cestami nebo sociálním zabezpečením?

EU i Spojené království mohou svobodně rozhodovat o své vízové politice, avšak Spojené království musí se všemi státními příslušníky členských států EU zacházet stejně. Nemůže se rozhodnout zrušit vízovou povinnost pro krátkodobé cesty občanů jen některých členských států a ostatní vyloučit.

Tato zásada nediskriminace mezi občany EU se vztahuje i na další oblasti dohody, které se přímo týkají občanů, například v souvislosti s dočasným pobytem za obchodními účely, v souvislosti s koordinací sociálního zabezpečení nebo účastí v programech Unie.

A dlouhodobé pobyty?

Státní příslušníci Spojeného království, kteří hodlají pobývat v členském státě EU po dobu delší než 90 dnů za jakýmkoli účelem (např. práce, výzkum, studium, odborná příprava), se musí řídit podmínkami pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí stanovenými v právních předpisech EU a členských států.

Občané EU, kteří se chtějí přestěhovat do Spojeného království, budou muset splnit příslušné imigrační podmínky stanovené vládou Spojeného království.

Na koho se vztahují ustanovení o koordinaci sociálního zabezpečení?

Dohoda se vztahuje na občany EU, státní příslušníky Spojeného království a třetích zemí, osoby bez státní příslušnosti a uprchlíky, kteří se po 1. lednu 2021 nacházejí v přeshraniční situaci, pobývají v EU nebo ve Spojeném království oprávněně a jejich situace z hlediska sociálního zabezpečení se neomezuje na jedinou zemi. Vztahuje se rovněž na jejich rodinné příslušníky a pozůstalé.

Čeho přesně se koordinace systémů sociálního zabezpečení týká?

Dohoda zajišťuje koordinaci dávek sociálního zabezpečení. Zajišťuje rovněž, aby se na určitou osobu v každém okamžiku vztahoval pouze jeden soubor pravidel. Tím se zabrání riziku, že by taková osoba platila dvojí příspěvky na sociální zabezpečení nebo že by se na ni v určitém okamžiku nevztahovaly žádné právní předpisy a zůstala by bez sociální ochrany.

Návrh dohody poskytuje občanům EU a Spojeného království širokou ochranu. Většina dávek sociálního zabezpečení bude ve vztazích mezi EU a Spojeným královstvím koordinována a chráněna, aby občanům zůstala jejich práva, například pokud:

- od 1. ledna 2021 jsou nebo budou v přeshraniční situaci a pracují nebo budou pracovat ve více než jedné zemi, přičemž jednou z nich je Spojené království,
- mají bydliště v EU a pracují ve Spojeném království nebo naopak,
- přestěhují se z EU do Spojeného království nebo naopak, nebo
- cestují mezi EU a Spojeným královstvím za účelem dočasného pobytu.

Konkrétně tyto osoby neztratí nárok na starobní a pozůstalostní důchod, pohřebné, předdůchodové dávky nebo dávky v mateřství/otcovství související s narozením dítěte na území druhé strany dohody.

V oblasti pracovních úrazů koordinace znamená, že osoba pracující mimo stát, kde je pojištěna, může být v péči ve státě výkonu práce, kde došlo k úrazu. Pokud se přestěhuje na území druhé strany dohody, může tam i nadále pobírat peněžité dávky.

Na co se dohoda nevztahuje?

Pro účely příspěvků na sociální zabezpečení a dávek sociálního zabezpečení předpokládá dohoda rovné zacházení s občany EU jako se státními příslušníky Spojeného království a naopak.

Existují však výjimky. Některé dávky například do dohody zahrnuté nejsou, což znamená, že přístup k nim bude ponechán na vnitrostátních právních předpisech, v nichž může být stanoveno, že se bude k daným osobám přistupovat různě.

Mezi tyto dávky patří rodinné dávky, dávky dlouhodobé péče, zvláštní nepříspěvkové dávky nebo služby asistované reprodukce.

Co se stane s dobami odpracovanými v EU a ve Spojeném království, pokud jde o dávky?

Osoba o doby odpracované v EU a Spojeném království nepřijde. Budou tedy zohledněny při stanovení a výpočtu dávek (např. dávek v nezaměstnanosti, starobních důchodů a pozůstalostních důchodů).

Doby odpracované ve Spojeném království a v EU budou rovněž zohledněny při určení nároku na dávky v invaliditě.

Co bylo dohodnuto v oblasti zdravotní péče?

Zdravotní péče je do působnosti dohody zahrnuta a současná ujednání budou v zásadě platit i nadále.

Například občan EU dočasně pobývajícím ve Spojeném království (turista, student nebo obchodní zástupce) bude i nadále moci využít nezbytnou (např. pohotovostní) zdravotní péči na základě evropského průkazu zdravotního pojištění.

Pro delší pobyty však mohou vnitrostátní imigrační předpisy stanovit další požadavky. V současné době Spojené království konkrétně ukládá státním příslušníkům třetích zemí jako podmínku pro vydání vstupního víza pro pobyty delší než 6 měsíců připojištění na zdravotní péči. Toto připojištění budou muset platit i občané EU, ale studentům a osobám, které zůstanou pojištěny ve svém členském státě (držitelé přenosného dokumentu S1, jak je vysvětleno níže), bude proplaceno.

Důchodci při přestěhování do Spojeného království nebo do EU budou nadále moci využívat zdravotní péči ve státě bydliště poskytovanou jménem státu, který jim vyplácí důchod. Totéž platí pro příhraniční pracovníky, kteří pracují na území jedné strany dohody a mají bydliště v druhé straně dohody. I když podle vnitrostátních právních předpisů v oblasti přistěhovalectví mohou existovat dodatečné požadavky, dohoda zaručuje, že země pojištění proplatí náklady zemi bydliště, takže v konečném důsledku platí stejná opatření jako nyní.

Co bude s vyslanými pracovníky?

Vysílání pracovníků je součástí volného pohybu služeb v rámci EU a podléhá určitým podmínkám.

Dohoda neobsahuje pravidla pro vysílání pracovníků ze Spojeného království do EU nebo naopak. Z toho vyplývá, že například pracovník vyslaný Spojeným královstvím do EU za práci bude muset platit příspěvky na sociální zabezpečení v daném členském státě EU a bude podléhat právním předpisům této země.

Jako přechodné opatření v této oblasti však bylo dohodnuto, že po oznámení Komisi mohou členské státy požádat o pokračování současného systému vysílání pracovníků na dobu až 15 let. Systém vysílání pracovníků mohou také ukončit dříve.

Během období vyslání pak vyslaní pracovníci hradí své příspěvky na sociální zabezpečení v tom státě, který je vyslal (tj. v uvedeném příkladu ve Spojeném království).

RYBOLOV

-

Rybolov ve vodách Spojeného království má pro plavidla EU ekonomickou hodnotu 637 mil. eur^[8].

To představuje v průměru 12 % hodnoty veškerých celkových úlovků členských států – ovšem mezi jednotlivými státy se tato hodnota značně liší, od méně než 1 % v případě Španělska po 33 % u Dánska, 38 % u Irska a 43 % u Belgie.

Naopak v případě Spojeného království hodnota vykládek ulovených ve výlučné ekonomické zóně EU-27 činí 110 milionů eur (10 % jeho celkových úlovků), ačkoli pro některé rybářské komunity ve Spojeném království má přístup do vod EU v Lamanšském průlivu značný význam.

Velká část (více než dvě třetiny) produkce rybolovu Spojeného království se navíc vyváží na trh EU, zatímco většinu produktů spotřebovávaných ve Spojeném království dodávají obchodní partneři ze zemí mimo EU (Island, Norsko) nebo zpracovatelské závody v EU (Německo, Polsko).

Jaké důsledky má vystoupení Spojeného království z EU?

Dne 1. ledna 2021 opouští Spojené království společnou rybářskou politiku – společný právní rámec EU, který zajišťuje členským státům rovný přístup do vod EU a také stabilní pravidla v oblasti sdílení kvót a udržitelného řízení zdrojů.

Opuštěním společné rybářské politiky se Spojené království stává nezávislým pobřežním státem. Tím se mění způsob řízení rybolovu v severovýchodním Atlantiku a Severním moři. EU a Spojené království budou nyní podle mezinárodního práva odpovědné za společné řízení přibližně 100 sdílených rybích populací. V rámci mezinárodní spolupráce v oblasti řízení rybolovu se jedná o bezprecedentní výzvu.

Vody Spojeného království (tj. teritoriální moře do 12 námořních mil a přilehlá výlučná ekonomická zóna do 200 námořních mil) již nebudou součástí vod EU. Pokud není v dohodě stanoveno jinak, přístup do vod druhé strany již nebude zaručen.

Co obsahuje návrh dohody o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím?

Dohoda stanoví nová ujednání pro společné a udržitelné řízení přibližně stovky sdílených rybích populací ve vodách EU a Spojeného království, a to při plném respektování práv a povinností každé ze stran jakožto nezávislých pobřežních států a na základě nejlepších dostupných vědeckých doporučení.

Obsahuje nová ustanovení týkající se vzájemného přístupu do vod ve výlučné ekonomické zóně a v pásmu 6–12 námořních mil a také nových stabilních pravidel sdílení kvót.

-

Budou mít rybářské komunity EU stále stejný přístup do vod Spojeného království?

Podle dohody budou veškeré změny podílů na kvótách a ustanovení o přístupu do vod zaváděny postupně. Po období stability v délce 5,5 let, během něhož zůstanou v platnosti stávající pravidla týkající se recipročního přístupu, zavádí dohoda každoroční konzultace s cílem stanovit úroveň a podmínky recipročního přístupu do výlučných ekonomických zón a teritoriálních vod každé strany.

Bude docházet k postupným změnám podílů na kvótách z celkových přípustných odlovů (TAC) u sdílených populací, které zahrnují rovněž populace řízené třístranně (např. s Norskem) nebo mnohostranně. Tyto změny budou zohledňovat potřebu zajistit udržitelné řízení mořských zdrojů a

zaručit činnost a obživu rybářských komunit, které jsou na těchto vodách a zdrojích závislé.

Budou mít nadále přístup ke kvótám na stejné úrovni?

Dohoda stanoví postupné změny ujednání o sdílení kvót. Dohodnuté snížení podílů na kvótách pro EU zohledňuje nutnost zajistit spravedlivé sdílení zátěže mezi dotčenými členskými státy a potřebu zachovat obživu rybářských komunit závislých na těchto vodách a zdrojích.

Dohodnuté podíly na kvótách jsou uvedeny v přílohách dohody, aby situace byla přehledná i v dlouhodobém horizontu.

Proč potřebují strany dohody každoroční konzultace?

EU a Spojené království povedou každoroční konzultace, aby společně určily celkový přípustný odlov (TAC) pro každou populaci – tj. maximální množství konkrétně vymezené populace (nebo populací), která lze v daném období odlovit. Při tom se přihledne k vědeckým doporučením týkajícím se potřeb ochrany populací a rovněž k příslušným socioekonomickým faktorům. Tyto TAC se poté přidělí jednotlivým stranám v souladu s podíly na kvótách stanovenými v dohodě. Pokud se však strany na TAC nedohodnou, stanoví se prozatímní TAC odpovídající úrovni doporučené Mezinárodní radou pro průzkum moří (ICES), dokud nebude dosaženo dohody.

Za účelem využití dostupných rybolovných práv bude umožněn přístup do vod druhé strany. Po uplynutí adaptačního období, během něhož trvá stávající plný přístup, se bude o úrovních a podmínkách recipročního přístupu do vod rozhodovat v rámci každoročních konzultací.

Co se stane, pokud se jedna ze stran rozhodne přístup odepřít nebo odejmout?

Pokud jedna strana po uplynutí adaptačního období odejme druhé straně přístup z důvodu neexistence dohody o celkových přípustných odloveh, může druhá strana uplatnit kompenzační opatření, včetně pozastavení celních koncesí pro produkty rybolovu nebo částečného či úplného pozastavení přístupu do svých vod. Tato kompenzační opatření musí být přiměřená hospodářským a společenským obtížím, které odnětí přístupu způsobí.

Strany mohou rovněž přijmout opatření – například pozastavit části dohody – podle obecné ochranné doložky dohody v případě, že uzavření vod způsobí vážné hospodářské nebo sociální obtíže pro rybolovné činnosti a komunity, které jsou na nich závislé.

Vztahuje se dohoda na závislá území Spojeného království (Jersey, Guernsey, Ostrov Man)?

Závislá území Spojeného království nejsou součástí Spojeného království, avšak Spojené království je zastupuje na mezinárodní úrovni. V rámci dohody se na ně vztahují zvláštní pravidla, která chrání práva plavidel, jež v současnosti v těchto vodách loví.

SPOLUPRÁCE V OBLASTI BEZPEČNOSTI A PROSAZOVÁNÍ PRÁVA A JUSTIČNÍ SPOLUPRÁCE V TRESTNÍCH VĚCECH

-

Zajištění bezpečnosti občanů EU i Spojeného království a jejich ochrany před společnými a rozvíjejícími se hrozbami, jako je přeshraniční trestná činnost, kybernetická kriminalita a terorismus, zůstává společnou prioritou EU a Spojeného království.

K tomu je nutná účinná a rychlá spolupráce, sdílení a analýza údajů.

Zároveň je nezbytné, aby úzkou a komplexní policejní a justiční spoluprací s každou třetí zemí doprovázely pevné a trvalé záruky týkající se ochrany lidských práv a základních svobod jednotlivců, včetně ochrany údajů.

Veškerá příslušná ustanovení zohledňují status Spojeného království jako třetí země mimo schengenský prostor.

Co se 1. ledna 2021 mění?

V průběhu let vytvořila EU komplexní právní rámec pro rychlou a strukturovanou přeshraniční spolupráci mezi členskými státy EU s cílem minimalizovat manévrovací prostor zločinců a teroristů a zajistit rychlé a účinné vyšetřování a stíhání trestných činů.

Rozhodnutí Spojeného království opustit EU a stát se třetí zemí mimo zónu schengenské spolupráce ve výsledku znamená, že rovněž opouští prostor svobody, bezpečnosti a práva EU. Tento právní rámec proto přestane pro Spojené království od 1. ledna 2021 platit.

Bez dohody by se spolupráce mezi EU a Spojeným královstvím opírala pouze o mechanismy mezinárodní spolupráce (jako je Interpol a příslušné úmluvy Rady Evropy). Spojené království by nemohlo využívat rámce spolupráce s donucovacími orgány EU, jako je Europol a Eurojust.

Co obsahuje návrh dohody o obchodu a spolupráci?

Dohoda se vztahuje na spolupráci v oblasti prosazování práva a trestního soudnictví.

Konkrétně se EU a Spojené království dohodly na vytvoření nového rámce pro spolupráci v oblasti prosazování práva a justiční spolupráci v trestních věcech, který umožní těsnou součinnost mezi vnitrostátními policejními a justičními orgány, včetně ambiciózních pravidel vydávání osob, a rychlou výměnu důležitých údajů.

Proč EU žádala, aby Spojené království v rámci policejní a justiční spolupráce přijalo záruky týkající se základních práv a osobních svobod? Co bylo dohodnuto?

Dohoda stanoví úzké vztahy mezi EU a Spojeným královstvím, pokud jde o spolupráci v oblasti prosazování práva a justiční spolupráci v trestních věcech. Zahrnuje mimo jiné ambiciózní pravidla pro vydávání osob a výměnu citlivých informací, které mohou mít dopad na lidské životy nebo práva (např. tím, že povedou ke zbavení osobní svobody). Takovéto vztahy vyžadují vysokou míru důvěry, že budou dodržována dotčená lidská práva, a společné chápání toho, jak uvedená práva chráníme.

Proto dohoda zavazuje EU, její členské státy i Spojené království k tomu, aby nadále respektovaly demokracii a právní stát a chránily a uplatňovaly na vnitrostátní úrovni základní práva, jako například práva stanovená v Evropské úmluvě o lidských právech (EÚLP), která představuje referenční dokument o základních právech ve 47 zemích na evropském kontinentě i jinde.

Budou podle dohody nadále chráněny mé údaje?

Dohoda rovněž obsahuje závazek EU a Spojeného království dodržovat vysokou úroveň standardů ochrany údajů. Při předávání osobních údajů v zásadě předávající strana dodržuje svá pravidla pro mezinárodní předávání osobních údajů.

U spolupráce v oblasti prosazování práva a justiční spolupráce má vysoká úroveň standardů ochrany údajů zásadní význam. Tuto úroveň mají zajistit rozhodnutí o odpovídající ochraně, která jednostranně přijímá každá ze stran. Na straně EU to znamená rozhodnutí potvrzující, že standardy Spojeného království jsou v zásadě rovnocenné standardům EU, jež jsou stanoveny v obecném nařízení EU o ochraně osobních údajů (GDPR) a ve směrnici o prosazování práva, a že splňují zvláštní dodatečné standardy ochrany údajů, které vyplývají ze stanovisek Soudního dvora EU.

Evropská komise na svých rozhodnutích o odpovídající ochraně týkajících se Spojeného království intenzivně pracuje již od března. Jakmile bude považovat obdržené informace za uspokojivé, zahájí Komise neprodleně proces přijetí. Přijetí každého rozhodnutí o odpovídající ochraně vyžaduje stanovisko Evropského sboru pro ochranu osobních údajů (EDPB) a souhlas členských států (v rámci postupu projednávání ve výborech).

To znamená, že mezi možným zahájením používání dohody a přijetím rozhodnutí o odpovídající ochraně uplyne nějaký čas. Z toho důvodu bylo do dohody vloženo překlenovací řešení, které zajistí stabilitu a kontinuitu během tohoto přechodného období.

Co se stane, pokud Spojené království nebude dodržovat své závazky v oblasti základních práv a ochrany údajů?

Kromě zvláštních mechanismů řešení sporů obsahuje dohoda ustanovení o pozastavení a ukončení části dohody týkající se spolupráce v oblasti prosazování práva a justiční spolupráce v případě, že již nebudou zajištěny záruky na ochranu lidských práv, základních svobod a osobních údajů, nebo v případě závažného porušení závazku vyplývajícího z dohody.

Bude i nadále probíhat výměna údajů jmenné evidence cestujících za účelem prevence, odhalování a vyšetřování terorismu a jiných forem závažné trestné činnosti?

Návrh dohody mezi EU a Spojeným královstvím obsahuje ambiciózní opatření pro včasnou, účinnou a efektivní výměnu údajů jmenné evidence cestujících (PNR) a ochranu údajů sdělovaných leteckými dopravci EU Spojenému království.

Nezbytným předpokladem těchto ujednání však je, aby Spojené království uplatňovalo standardy ochrany údajů, které jsou v zásadě rovnocenné standardům stanoveným předpisy EU, tj. obecným nařízením o ochraně osobních údajů a směrnicemi o prosazování práva, a aby dodržovalo další konkrétní standardy ochrany údajů, které vyplývají ze stanoviska Soudního dvora EU k dohodě o PNR mezi EU a Kanadou (stanovisko 1/15).

Budou si Spojené království a EU pro účely prosazování práva vyměňovat údaje o DNA, otiscích prstů a registraci vozidel (tzv. průmské údaje)?

Podle směrnic pro jednání by měla být zavedena opatření pro včasnou, účinnou, efektivní a reciproční výměnu údajů o DNA, otiscích prstů a registraci vozidel (tzv. „průmské údaje“, které dosud nebyly mezi EU a žádnou třetí zemí mimo schengenský prostor vyměňovány).

Pokud však jde o údaje o DNA a otiscích prstů, k těmto citlivým osobním údajům nebude přímý přístup v reálném čase, ale pouze prostřednictvím decentralizovaného systému, který potvrdí shodu (výskyt shody / bez výskytu shody). V případě shody jsou k získání dalších osobních údajů zapotřebí dodatečné kroky v souladu s platnými právními předpisy země, která má tyto údaje v držení.

Nezbytným předpokladem těchto ujednání je, aby Spojené království uplatňovalo standardy ochrany údajů, které jsou v zásadě rovnocenné standardům stanoveným směrnicí EU o prosazování práva, a poskytlo členským státům EU reciproční přístup ke svým údajům dostupným na vnitrostátní úrovni, stejně jak to činí členské státy EU-27.

Zachová si Spojené království přístup do Schengenského informačního systému (SIS)?

Schengenský informační systém (SIS) je nejpoužívanější a nejrozsáhlejší systém pro sdílení informací v oblasti bezpečnosti a správy hranic v Evropě. Umožňuje příslušným vnitrostátním orgánům v schengenském prostoru, jako je policie a pohraniční stráž, vkládat záznamy o osobách nebo věcech a nahlížet do nich.

Spojené království stejně jako jiné třetí země, které nejsou součástí schengenského prostoru, nemůže SIS využívat. SIS je totiž neoddělitelně spjat s volným pohybem osob a přístup do něj mají pouze členské státy a velmi úzce přidružené země, které přijmou všechny související povinnosti (např. třetí země, které společně s členskými státy vytvářejí schengenský prostor).

Namísto toho dohoda s přihlédnutím k budoucímu statusu Spojeného království stanoví nové způsoby sdílení údajů, včetně informací o hledaných a pohřešovaných osobách a věcech.

Dosáhne toho pomocí různých doplňkových nástrojů. Mezi ně patří:

- plné využívání záznamů Interpolu,
- stávající dvoustranná ujednání o výměně záznamů nebo jiných informací mezi donucovacími orgány,
- ujednání o spolupráci Spojeného království s Evropelem jakožto třetí země a
- zabezpečené komunikační kanály pro snazší a rychlejší spolupráci.

Bude se Spojené království nadále účastnit činnosti Europolu a Eurojustu?

Jakožto třetí země se Spojené království již nebude účastnit činnosti agentur EU pro spolupráci v oblasti prosazování práva a justiční spolupráci, jako je Europol a Eurojust. Přestane mít možnost ovlivňovat jejich rozhodnutí.

Návrh dohody mezi EU a Spojeným královstvím však umožňuje účinnou spolupráci mezi Spojeným královstvím a Evropelem a Eurojustem v souladu s pravidly pro třetí země, jež stanoví právní předpisy EU.

To pomůže zajistit solidní kapacity v boji proti závažné přeshraniční trestné činnosti.

V praxi ustanovení o Europolu a Eurojustu umožní Spojenému království účastnit se společných operací, vyšetřovacích týmů a analytických projektů týkajících se konkrétních oblastí trestné činnosti, jako je obchod s drogami nebo terorismus, dostávat od Europolu analytickou podporu, využívat společné zabezpečené komunikační kanály, mít druhého styčného důstojníka v Europolu a styčného státního zástupce v Eurojustu, sdílet údaje a být informováno o relevantních údajích, které se Spojeného království týkají. Spojené království nebude mít přístup k informačnímu systému Europolu ani plný přístup k systému správy případů Eurojustu a ani nebude hrát žádnou úlohu v řízení těchto agentur EU.

Bude se Spojené království nadále účastnit používání evropského zatýkacího rozkazu?

Evropský zatýkací rozkaz je interním nástrojem EU, který se používá výhradně mezi členskými státy a podléhá judikatuře Soudního dvora Evropské unie. Proto se už ve Spojeném království používat nebude.

Návrh dohody mezi EU a Spojeným královstvím však umožňuje rychlé předávání pachatelů trestné činnosti mezi EU a Spojeným královstvím a brání zdlouhavému vydávání díky zjednodušeným postupům, přísným lhůtám, spolehlivým zárukám, procesním právům a soudní kontrole. Tato úroveň spolupráce ve vztahu ke třetí zemi, která není součástí schengenského prostoru, nemá obdoby.

Podle dohody mohou Spojené království nebo členské státy EU v řadě konkrétních případů předání přesto odmítnout nebo požádat o dodatečné záruky, zejména pokud jde o jejich vlastní státní příslušníky.

Vzájemná právní pomoc v trestních věcech, včetně zmrazení a konfiskace majetku

Budoucí partnerství usnadní a doplní uplatňování úmluvy Rady Evropy o vzájemné pomoci se třetími zeměmi v trestních věcech, například zjednodušením postupů, stanovením lhůt a používáním standardních formulářů a moderních technologií. Spolupráce zahrnuje širokou škálu vyšetřovacích opatření, včetně žádostí o zmrazení a konfiskaci majetku.

Budou EU a Spojené království spolupracovat v oblasti boje proti praní peněz?

Dohoda mezi EU a Spojeným královstvím stanoví spolupráci v oblasti boje proti praní peněz a proti financování terorismu. Za tímto účelem stvrzuje pokračující závazek EU i Spojeného království dodržovat standardy Finančního akčního výboru (FATF).

Kromě toho stanoví opatření s cílem zajistit transparentnost skutečného vlastnictví společností a svěřenských fondů a výměnu těchto informací mezi příslušnými orgány.

Budou EU a Spojené království nadále spolupracovat v otázkách zahraniční politiky, bezpečnosti a obrany?

Přestože EU navrhla vytvořit také rámec pro spolupráci v oblasti zahraniční politiky, bezpečnosti a obrany s cílem řešit vnější bezpečnostní hrozby, Spojené království si nepřálo vyjednat ustanovení týkající se těchto oblastí.

Od 1. ledna 2021 proto mezi Spojeným královstvím a EU nebude existovat žádný rámec pro rozvoj a koordinaci společných reakcí na výzvy v oblasti zahraniční politiky, například ukládání sankcí vůči státním příslušníkům nebo ekonomikám třetích zemí.

Případná účast Spojeného království na společné zahraniční a bezpečnostní politice (SZBP) a společné bezpečnostní a obranné politice (SBOP) EU, včetně úsilí v oblasti integrace obrany a rozvoje obranné schopnosti, jako je Evropský obranný fond, stálá strukturovaná spolupráce (PESCO) nebo koordinovaný každoroční přezkum v oblasti obrany (CARD), bude podléhat přísným pravidlům pro účast třetích zemí.

TEMATICKÁ SPOLUPRÁCE

Existují i další témata, u nichž se EU a Spojené království shodly na tom, že další úzká spolupráce je v jejich společném zájmu i v budoucnu, zejména se jedná o: zdravotní bezpečnost, kybernetickou

bezpečnost a bezpečnost informací.

Zdravotní bezpečnost

Mezinárodní spolupráce má zásadní význam pro ochranu zdraví obyvatel v přeshraničním kontextu, jak to nejnověji dokládá současná zdravotní krize vyvolaná koronavirem.

Členské státy EU organizovaly spolupráci v oblasti zdravotní bezpečnosti za pomoci řady struktur, např. systému včasného varování a reakce, Výboru pro zdravotní bezpečnost a Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí.

- **Systém včasného varování a reakce (EWRS)** Evropské unie je platforma s omezeným přístupem pro sledování hrozeb pro veřejné zdraví v EU. Podávání informací v rámci této platformy je důvěrné, stejně jako přístup k ní, který je vyhrazen Evropskému středisku pro prevenci a kontrolu nemocí, členskými státy EU a Evropské komisi.
- **Výbor EU pro zdravotní bezpečnost** je specializované fórum o zdravotní bezpečnosti, jehož se účastní členské státy EU a Evropská komise. Výbor posiluje koordinaci a sdílení osvědčených postupů a informací o vnitrostátních činnostech v oblasti připravenosti a poskytuje platformu pro konzultace mezi členskými státy za účelem koordinace vnitrostátních reakcí na vážné přeshraniční hrozby pro zdraví.
- **Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC)** je nezávislá agentura EU, jejímž posláním je posílit reakci Evropy na infekční nemoci.

Tyto struktury jsou obvykle přístupné pouze orgánům EU a členskými státy.

Znamená to, že od 1. ledna 2021 nebude mezi EU a Spojeným královstvím existovat žádná spolupráce v oblasti zdravotní bezpečnosti?

S ohledem na zeměpisnou blízkost se EU a Spojené království dohodly na zvláštních ustanoveních pro spolupráci v oblasti zdravotní bezpečnosti, přičemž poukázaly zejména na možnost dočasné účasti Spojeného království na daných strukturách EU.

- EU a Spojené království se dohodly na možné účasti Spojeného království na **systému včasného varování a reakce (EWRS) a ve Výboru EU pro zdravotní bezpečnost**, kdykoli to bude vhodné nebo to bude vyžadovat společná zdravotní hrozba.

Rozhodnutí o účasti Spojeného království bude EU přijímat jednostranně případ od případu a toto rozhodnutí bude vždy omezené jak časově, tak i svým rozsahem.

Dohoda stanoví, že Spojené království bude po dobu své účasti v těchto strukturách dodržovat pravidla a předpisy upravující systém včasného varování a reakce a práci Výboru EU pro zdravotní bezpečnost. Jedná se o tytéž povinnosti, které platí i pro členské státy EU.

- EU a Spojené království se dohodly, že **Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí** a příslušný orgán Spojeného království odpovědný za dozor, zpravodajství o epidemiích a vědecké poradenství v oblasti infekčních nemocí budou spolupracovat v otázkách společného zájmu a mohou za tímto účelem uzavřít memorandum o porozumění.

Existují podobné výjimky i pro jiné třetí země v přímém sousedství EU, např. pro Švýcarsko nebo Norsko?

Režim platný pro Spojené království, pokud jde o spolupráci s EU v oblasti zdravotní bezpečnosti, odráží podmínky uplatňované na další třetí země, s nimiž EU v této oblasti politiky spolupracuje.

Kybernetická bezpečnost

Kybernetické bezpečnostní hrozby jsou často přeshraniční povahy a podle odhadů stojí globální ekonomiku každoročně 400 miliard eur. Tyto útoky mohou ovlivnit naši bezpečnost, prosperitu a demokratické uspořádání.

Vzhledem k rostoucím výzvám v oblasti kybernetické bezpečnosti spolupracují členské státy EU na různých úrovních, aby svým občanům zajistily co nejvyšší možnou ochranu. Tuto spolupráci lze rozšířit i na třetí země.

Jak bude EU spolupracovat se Spojeným královstvím v budoucnu?

Dohoda stanoví řadu iniciativ mezi EU a Spojeným královstvím (např. pravidelný dialog o kybernetické bezpečnosti), jakož i opatření spolupráce na mezinárodní úrovni, aby se posílila kybernetická odolnost na celosvětové úrovni i ve třetích zemích.

EU a Spojené království se rovněž dohodly na sdílení osvědčených postupů a opatření, jejichž cílem je podpora a ochrana otevřeného, svobodného a bezpečného kyberprostoru.

Pokud k tomu příslušné orgány EU Spojené království vyzvou, bude mít Spojené království v rámci těchto opatření možnost:

- spolupracovat se **skupinou EU pro reakci na počítačové hrozby** (CERT-EU) za účelem výměny informací o nástrojích a metodách souvisejících s kybernetickou bezpečností,
- účastnit se činností **skupiny pro spolupráci** zřízenou směrnicí (EU) 2016/1148, které souvisejí s budováním kapacit, cvičeními souvisejícími s bezpečností, osvědčenými postupy týkajícími se rizik a incidentů, zvyšováním informovanosti, vzděláváním a odbornou přípravou a výzkumem a vývojem,
- účastnit se některých činností **Agentury EU pro kybernetickou bezpečnost** (ENISA), které souvisejí s budováním kapacit, znalostmi a informacemi, se zvyšováním povědomí a vzděláváním.

Samostatná dohoda: Bezpečnost informací

Důležitým nástrojem spolupráce při řešení společných bezpečnostních hrozeb zůstává výměna utajovaných informací mezi partnery.

Pokud to vyžaduje společná bezpečnostní hrozba, mohou být určité utajované informace EU sdíleny se třetími zeměmi, avšak pouze případ od případu a za předpokladu, že mezi EU a třetí zemí byla uzavřena zvláštní dohoda o bezpečnosti informací.

Takovouto dohodu EU a Spojené království v této souvislosti uzavřely. Dohoda umožní EU a Spojenému království výměnu utajovaných informací, přičemž budou uplatňovány vysoce spolehlivé záruky, pokud jde o nakládání s vyměňovanými informacemi a jejich ochranu.

Proč byla uzavřena samostatná dohoda o bezpečnosti informací a proč nebyla tato ustanovení zahrnuta do dohody mezi EU a Spojeným královstvím?

Jedná se o jednu ze standardních „bezpečnostních dohod“, které EU uzavírá se třetími zeměmi. Tyto dohody poskytují nezbytné záruky pro ochranu výměny utajovaných informací EU, které se předávají třetím stranám. Představují základ pro výměnu utajovaných informací EU a uvádějí maximální a minimální stupeň utajení utajovaných informací EU, které mohou být vyměňovány.

Jak budou řešeny spory a jaká nápravná opatření se předpokládají v případě nesouladu?

Dohody o bezpečnosti informací poskytují právní rámec, který zahrnuje rovněž ustanovení o řešení sporů na základě konzultací mezi stranami.

Pokud jde o nelegální migraci, proč se o ní nediskutovalo?

Během jednání o dohodě a v souladu s politickým prohlášením navrhla Komise Spojenému království, aby pro účely řešení nelegální migrace zavedly pravidelný dialog.

Spojené království tento návrh EU nepřijalo a namísto toho vyjádřilo zájem uzavřít s EU dohody o zpětném přebírání nelegálně vstupujících nebo pobývajících osob a o přemísťování nezletilých žadatelů o azyl bez doprovodu. Žádné z těchto dvou témat však nebylo předmětem mandátu EU.

Strany se v rámci dohody shodly na společném prohlášení k této záležitosti, přičemž berou na vědomí, že je možné, že Spojené království bude chtít v této záležitosti oslovit některé členské státy

na dvoustranné úrovni.

ÚČAST NA PROGRAMECH EU

Na základě svého velmi úzkého partnerství a společných hodnot a cílů využívají členské státy EU část unijního rozpočtu k financování společných programů v mnoha oblastech.

V některých oblastech, jako je regionální rozvoj a soudržnost, ochrana životního prostředí, podpora zemědělství, civilní ochrana nebo obranné schopnosti, probíhá obzvláště úzká spolupráce.

Jak se projeví vystoupení z EU?

Jako třetí země nemá Spojené království právo účastnit se žádných programů EU, neboť ty jsou vyhrazeny pouze členským státům EU.

Je-li to však v zájmu EU, mohou země, které nejsou členy EU, získat možnost účasti za jasně stanovených podmínek. Podrobná ustanovení upravující tuto účast jsou stanovena v základních aktech EU, kterými se každý program zřizuje, jakož i v příslušných pravidlech víceletého finančního rámce na období 2021–2027.

Byly podmínky pro další účast Spojeného království na programech Unie založeny na již existujícím právním rámci, nebo jsou Spojenému království přizpůsobeny?

Při sjednání obecných zásad a podmínek účasti Spojeného království vycházely EU a Spojené království ze stávajícího právního rámce pro účast třetích zemí na programech Unie. Mezi uvedené zásady a podmínky patří spravedlivý a přiměřený finanční příspěvek, ustanovení o řádném finančním řízení, spravedlivé zacházení s účastníky a vhodné konzultační mechanismy.

Jak bude finanční příspěvek vypočten?

Spravedlivý a přiměřený finanční příspěvek bude zajištěn prostřednictvím:

- příspěvku, který bude stanoven na základě bohatství Spojeného království ve srovnání s bohatstvím EU. Příspěvek Spojeného království bude úměrný jeho HDP;
- účastnického poplatku, který pokryje administrativní náklady na organizaci systému programů Unie. Tento účastnický poplatek je nový typ příspěvku a bude zaváděn postupně
- a navíc standardního mechanismu úprav (v případě programu Horizont Evropa), který bude prostřednictvím zvláštních korekčních opatření zajišťovat rovnováhu mezi příspěvky Spojeného království a výhodami pro jeho subjekty.

EU a Spojené království se dohodly, že budou spolupracovat na zajištění řádného finančního řízení prostředků využívaných k provádění programů, včetně příspěvků Spojeného království. Řádné finanční řízení se týká otázek, jako je audit provádění programu nebo boj proti podvodům.

Byla doba účasti na programu Unie pevně stanovena?

Vzhledem k tomu, že pro provádění programů je nutné dlouhodobé plánování a k zajištění jejich úspěchu je zapotřebí stability, se strany rovněž dohodly, že Spojené království se bude muset během víceletého finančního rámce na období 2021–2027 u každého jednotlivého programu, jehož se bude účastnit, zavázat na celé období.

Kterých programů Unie se bude Spojené království účastnit i v budoucnu?

Na začátku jednání požádalo Spojené království o další účast na pěti programech EU. Jednalo se o tyto programy: Horizont Evropa, program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu, Mezinárodní termonukleární experimentální reaktor (ITER), Copernicus a Erasmus.

Požádalo rovněž o přístup ke službám Evropské služby pro pokrytí geostacionární navigací (EGNOS) a ke službám EU v oblasti pozorování a sledování vesmíru (SST).

Stranám se podařilo dohodnout se na další účasti Spojeného království v těchto programech EU:

- **Horizont Evropa**

Program Horizont Evropa je sedmiletý program (2021–2027) Evropské unie pro výzkum a inovace. Díky navrhovanému programovému rozpočtu ve výši přibližně 100 miliard eur bude program Horizont Evropa podporovat členské státy EU a přidružené třetí země při rozvíjení jejich vnitrostátního výzkumného a inovačního potenciálu a financování hraničních výzkumných projektů, stipendií a mobility výzkumných pracovníků. Program Horizont Evropa stanoví ambiciózní celounijní cíle pro řešení některých z největších současných problémů (např. zdravotní krize nebo boje proti změně klimatu), neboť posiluje technologické a průmyslové kapacity v celé EU.

- **Program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu**

Program Euratomu pro výzkum a odbornou přípravu, který doplňuje program Horizont Evropa, zahrnuje činnosti v oblasti výzkumu a odborné přípravy s cílem dále zlepšovat jadernou bezpečnost, jaderné zabezpečení, nakládání s radioaktivním odpadem a radiační ochranu. Program dále zkoumá lékařské využití záření, ze kterého by měli prospěch všichni evropští občané.

- **Mezinárodní termonukleární experimentální reaktor (ITER)**

Zkušební zařízení pro jadernou syntézu ITER je v současné době ve výstavbě na jihu Francie a po dokončení bude jeho cílem ověřit využitelnost jaderné syntézy jako rozsáhlého a bezuhlíkového zdroje energie na základě stejného principu, který dodává energii Slunci a dalším hvězdám. Projekt, jehož je EU hostitelskou stranou a hlavním přispěvatelem (45 %), dosud financovalo a vedlo sedm členských subjektů (EU, Indie, Japonsko, Čína, Rusko, Jižní Korea a Spojené státy). Spojené království se tohoto programu bude účastnit prostřednictvím svého přidružení k Euratomu.

- **Copernicus**

Copernicus je evropský systém satelitního sledování Země. Tvoří jej složitý soubor systémů, které shromažďují údaje z více zdrojů: satelitů pro pozorování Země a senzorů *in situ*, např. pozemních stanic, vzdušných senzorů a námořních senzorů. Systém tyto údaje zpracovává a uživatelům poskytuje spolehlivé a aktuální informace prostřednictvím řady služeb souvisejících s otázkami životního prostředí a bezpečnosti.

EU a Spojené království se rovněž dohodly, že Spojené království bude mít nadále přístup ke službám, které poskytuje:

- **satelitní pozorování a sledování vesmíru provozované EU**

Díky této části kosmického programu je EU schopna odhalovat, katalogizovat a předvídat pohyb kosmických objektů, které obíhají kolem Země, s cílem zmírnit riziko kolizí.

Znamená to, že Spojené království se již nebude účastnit programu PEACE+?

EU a Spojené království se společně zavázaly, že v realizaci programu PEACE+ budou pokračovat a tento program EU s přeshraničním dosahem bude dále přispívat k větší prosperitě a stabilitě společnosti v Severním Irsku a v pohraniční oblasti Irska (zahrnující okresy Cavan, Donegal Leitrim, Louth, Monaghan a Sligo).

Jelikož se na tento program vztahuje sdílené řízení, tzn. členské státy a přidružené země program aktivně řídí spolu s Komisí, není program PEACE+ předmětem dohody.

Během všech jednání však Spojené království, Irsko a EU potvrdily pevné politické odhodlání v realizaci programu PEACE+ pokračovat. O způsobech této realizace již byla zahájena jednání na technické úrovni.

Proč se Spojené království již nebude účastnit programu Erasmus?

Vystoupením z EU Spojené království fakticky znemožnilo studentům z EU a Spojeného království, aby mohli výměnný program Erasmus dále využívat.

Třetí země se programu Erasmus mohou účastnit za podmínek stanovených v základním aktu, kterým se program zřizuje. Jednou z nich je podmínka, že se třetí země, které se k programu Erasmus připojily, musí tohoto programu účastnit v plném rozsahu, aby se zajistila součinnost mezi různými oblastmi programu.

Spojené království požádalo o částečnou účast na programu, tu však základní akt o zřízení programu Erasmus neumožňuje. Spojené království se následně rozhodlo, že se programu Erasmus nechce účastnit.

To bude znamenat, že účastníci ze Spojeného království přijdou o možnost tohoto programu využívat: v letech 2014–2020 bylo do programu zapojeno více než 7 300 organizací ze Spojeného království. Program ve Spojeném království využilo více než 197 000 účastníků a z tohoto počtu více než 100 000 studentů ze Spojeného království vycestovalo v rámci programu do zahraničí.

Proč nebyl dohodnut další přístup k evropské službě pro pokrytí geostacionární navigací (EGNOS)?

Ohledně přístupu ke službám EGNOS mělo Spojené království zájem o dohodu na úrovni služeb, to však podle základního aktu není možné: pokud jde o EGNOS, návrh nařízení o kosmickém programu předpokládá pouze plnou účast a Spojené království o tuto možnost nemělo zájem.

EGNOS v minulosti umožňoval bezpečnější přistávání letadel na 16 britských letištích.

Proč nebylo dokončeno znění protokolu zakládajícího přidružení Spojeného království k programům EU?

Znění protokolu může být dokončeno až po přijetí základních aktů, kterými se zřizují příslušné programy, aby se zajistilo jeho sladění s těmito právními nástroji. Po přijetí základních aktů protokol projedná a přijme Zvláštní výbor pro účast na programech Unie složený ze zástupců EU a Spojeného království. Očekávaný obsah protokolu je uveden ve společném prohlášení připojeném k dohodě.

SPRÁVA

Dohoda nezahrnuje pouze dohodu o volném obchodu založenou na závazcích k zajištění rovných podmínek, ale také ustanovení o dopravě, energetice, rybolovu, vymáhání práva a justiční spolupráci, zdravotní bezpečnosti, kybernetické bezpečnosti a sociálním zabezpečení. Pro spravování a prosazování všech aspektů dohody je proto nezbytný horizontální institucionální rámec.

Proč se trvalo na jednotném správním rámci?

Rozsah a složitost dohody vyžadují jednotný a jasný správní rámec, který stanoví způsob provádění a jeho kontroly, jakož i způsob, jak vymáhat plnění závazků stran.

Takto se zamezí vzniku různých paralelních struktur a další byrokracie, přičemž podniky, spotřebitelé a občané v EU a Spojeném království získají právní jistotu ohledně platných pravidel a rovněž silné záruky, že je strany budou dodržovat.

Nečiní to dohodu o obchodu a spolupráci složitější a její správu obtížnější?

Dohoda je naopak koncipována tak, aby byla flexibilní a přizpůsobitelná specifickým potřebám, které mohou vyvstat v různých oblastech spolupráce. Její zastřešující struktura pomůže udržovat vztahy mezi EU a Spojeným královstvím v dlouhodobém horizontu s ohledem na jejich vývoj, povede k soudržnosti a transparentnosti a zabrání vzniku překrývajících se postupů, čímž zajistí důsledné provádění dohody ve všech odvětvích.

Bylo rozhodnuto, že do hlavní dohody nebudou začleněny dvě dohody: o jaderné bezpečnosti a o bezpečnosti informací. Jaký byl důvod pro jejich vyloučení?

Jedna zcela samostatná dohoda skutečně upravuje spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím v oblasti jaderné bezpečnosti a další dohoda – o bezpečnosti informací – je na hlavní dohodu navázána, aby byl zajištěn stejný den jak pro vstup dohod v platnost, tak pro jejich ukončení. Dohody o jaderné bezpečnosti jsou obvykle odděleny od jiných ujednání. Jsou uzavřeny na zvláštním právním základě Euratomu a nemusí spadat pod tytéž struktury správy a vymáhání jako jiné oblasti, neboť mají svou vlastní robustní strukturu.

Více informací o těchto dohodách naleznete v oddílech tohoto dokumentu věnovaných energetice a bezpečnosti informací.

Jaký orgán bude dohlížet na provádění návrhu dohody o obchodu a spolupráci?

EU a Spojené království se za účelem účinné správy dohody dohodly na vytvoření společného orgánu nazvaného Rada partnerství.

Radě partnerství spolupředsedají člen Evropské komise a zástupce Spojeného království na ministerské úrovni. Schází se alespoň jednou ročně, ale na žádost EU nebo Spojeného království se může scházet častěji. Jakákoli rozhodnutí se přijímají po vzájemném souhlasu mezi EU a Spojeným královstvím.

Rada partnerství dohlíží na dosažení cílů dohody. EU nebo Spojené království mohou Radě partnerství předložit jakoukoli otázku týkající se provádění, uplatňování a výkladu dohody.

Radě partnerství jsou při její práci nápomocny specializované výbory a v některých oblastech technické pracovní skupiny.

Jasný závazek ke společným hodnotám

Moderní mezinárodní dohody nejen posilují hospodářství a vytvářejí pracovní místa, ale jsou také prostředkem k prosazování společných hodnot a k zajištění jejich ochrany.

V souladu s tímto přístupem se EU a Spojené království dohodly, že svou spolupráci založí výslovně na sdílených hodnotách, jako je ochrana lidských práv a základních svobod, právní stát, boj proti změně klimatu a dodržování Pařížské dohody.

Boj proti změně klimatu je nazýván základním prvkem. Co to konkrétně znamená?

Je to poprvé, co EU začlenila boj proti změně klimatu jako „základní prvek“ do dvoustranné dohody se třetí zemí. To například znamená, že pokud by EU nebo Spojené království odstoupily od Pařížské dohody nebo přijaly opatření, která by mařila její účel, druhá strana by měla právo pozastavit nebo dokonce ukončit část nebo celou dohodu mezi EU a Spojeným královstvím.

Toto nové ustanovení odráží jeden ze základních závazků Evropské komise, jež tvoří součást Zelené dohody pro Evropu.

Tím, že se EU a Spojené království dohodly na začlenění boje proti změně klimatu jako základního prvku dohody, potvrzují své celosvětové vedoucí postavení v této důležité otázce a doufají, že tím vytvoří příklad pro budoucí dohody.

Bude se Spojené království jako třetí země moci i nadále podílet na činnosti regulačních agentur EU?

Ne. Spojené království ztrácí veškerý vliv na správu EU. Kromě orgánů EU to platí i pro agentury, které byly zřízeny na podporu EU a jejich členských států při vypracovávání a provádění pravidel EU. Třetí země, která již není těmito právními předpisy a dohledem nad nimi vázána, se nemůže na činnosti těchto agentur podílet. Týká se to například Evropské agentury pro chemické látky, Evropské agentury pro bezpečnost letectví, Evropské agentury pro léčivé přípravky nebo ještě Evropského úřadu pro bezpečnost potravin, abychom zmínili alespoň některé.

Jakou úlohu má Evropský parlament?

Dohoda umožňuje Evropskému parlamentu a parlamentu Spojeného království vytvořit smíšené parlamentní shromáždění za účelem výměny názorů na dohodu a předkládání doporučení Radě partnerství.

Bude mít občanská společnost možnost vyjádřit se k provádění dohody?

EU a Spojené království se zavazují, že provádění dohody budou pravidelně konzultovat s organizacemi občanské společnosti. Jedná se o klíčový závazek ve všech moderních mezinárodních dohodách vyjednaných EU.

Horizontální mechanismus řešení sporů

Dohoda obsahuje spolehlivý mechanismus řešení sporů, které mohou mezi EU a Spojeným královstvím vzniknout ohledně výkladu nebo plnění jejich závazků.

Tento mechanismus se vztahuje na spory vzniklé v jakékoli hospodářské oblasti, včetně závazků týkajících se obchodu a rovných podmínek, jakož i koordinace sociálního zabezpečení, energetiky, dopravy nebo rybolovu.

Vymáhání práva a justiční spolupráce mají vlastní mechanismus pro rychlé řešení sporů (více informací naleznete v příslušné kapitole).

Co přesně se stane v případě sporu?

EU a Spojené království nejprve vedou konzultace v dobré víře, aby se případný problém pokusily vyřešit.

Pokud neshody přetrvávají, může žalující strana požádat o ustavení nezávislého rozhodčího tribunálu. Strany si společně vyberou tři rozhodce, v případě potřeby na základě předem dohodnutých seznamů potenciálních rozhodců, a rozhodčí tribunál vydá ve stanovené lhůtě závazné rozhodnutí.

Je Soudní dvůr příslušný rozhodovat o sporech v rámci dohody?

Ne, spory mezi stranami ohledně uplatňování dohody se urovnávají v rámci mechanismu řešení sporů zavedeného dohodou, a nikoli soudy kterékoli ze stran. EU samozřejmě podléhá dohledu Soudního dvora, a to i za účelem uzavírání a provádění mezinárodních dohod.

Vymáhání provádění dohody

Dohoda obsahuje mechanismy pro zajištění včasného splnění rozhodnutí rozhodčího tribunálu s cílem maximalizovat právní jistotu pro podniky, spotřebitele a občany.

Jaká opatření lze přijmout, pokud některá strana nevyhoví rozhodnutí rozhodčího tribunálu?

Není-li souladu dosaženo okamžitě nebo v přiměřené lhůtě, může žalující strana přiměřeným způsobem pozastavit své vlastní povinnosti, dokud druhá strana rozhodnutí rozhodčího tribunálu nesplní.

To zahrnuje možnost pozastavení povinností ve všech hospodářských oblastech, například tedy uložení cel na zboží, pokud druhá strana nadále porušuje své povinnosti v oblasti sociálního zabezpečení, dopravy nebo rybolovu. Tyto mechanismy „křížového pozastavení“ jsou zásadním nástrojem k zajištění toho, aby obě strany v konečném důsledku plnily všechny své závazky vyplývající z dohody o obchodu a spolupráci.

Použití mechanismů křížového pozastavení musí být přiměřené a vhodné a jeho uplatnění může být napadeno u rozhodčího tribunálu.

Jsou opatření vždy stejná, bez ohledu na to, o jaký spor nebo odvětví se jedná?

Aby se zohlednily jejich zvláštnosti, mají některé oblasti spolupráce rovněž vlastní ujednání pro účinné vymáhání, která umožňují například nápravná opatření, včetně rychlého pozastavení povinností druhou stranou v případě porušení rovných podmínek nebo závazků v oblasti rybolovu.

Jak tato dohoda souvisí s dohodou o vystoupení uzavřenou v lednu 2020?

Tato dohoda nezneplatňuje ani nenahrazuje žádnou část dohody o vystoupení.

Například práva občanů chráněná dohodou o vystoupení po 1. lednu 2021, jakož i závazky, které EU a Spojené království přijaly v protokolu o Irsku a Severním Irsku, jsou plně zajištěny.

Územní působnost

Nová dohoda se vztahuje jednak na území členských států, jak jsou vymezena ve smlouvách o EU, a jednak na metropolitní území Spojeného království. To znamená, že zámořské země a území obou stran nejsou v zásadě zahrnuty.

Odchylně od právě uvedeného se dohoda vztahuje na korunní závislá území, tj. na oblasti Bailiwick Guernsey, Bailiwick Jersey a Ostrov Man, ale pouze pro účely obchodu se zbožím a rybolovu.

A konečně, v souladu s mandátem k vyjednávání uděleným vyjednavaci EU se dohoda nevztahuje na Gibraltar ani nemá žádné účinky na jeho území. To nevylučuje možnost uzavřít v budoucnu samostatnou dohodu mezi EU a Spojeným královstvím o Gibraltaru.

[1] Použití protokolu podléhá souhlasu zákonodárného shromáždění Severního Irska, které k jeho případnému dalšímu uplatňování musí vyjádřit souhlas čtyři roky po skončení přechodného období.

[2] Použití protokolu podléhá souhlasu zákonodárného shromáždění Severního Irska, které k jeho případnému dalšímu uplatňování musí vyjádřit souhlas čtyři roky po skončení přechodného období.

[3] Použití protokolu podléhá souhlasu zákonodárného shromáždění Severního Irska, které k jeho případnému dalšímu uplatňování musí vyjádřit souhlas čtyři roky po skončení přechodného období.

[4] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/brexit_files/info_site/travelling_en_3.pdf

[5] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_aviation_safety.pdf.

[6] <https://www.easa.europa.eu/brexit>

[7] Otázky týkající se sdíleného řízení tunelu pod Lamanšským průlivem jsou předmětem dvoustranných jednání mezi Spojeným královstvím a Francií na základě zmocnění uděleného Francii Uníí dne 21. října. Současně Unie zavedla alternativní opatření pro případ, že dvoustranná dohoda nebude uzavřena před koncem přechodného období.

[8] Hodnota vykládek EU-11 z výlučné ekonomické zóny Spojeného království činila v období 2015 až 2018 v průměru 636,7 milionu eur ročně; *Technická zpráva JRC: Vykládka rybolovu a hodnota úlovků z výlučné ekonomické zóny Spojeného království členskými státy EU a Spojeným královstvím z výlučných ekonomických zón EU-27 a Spojeného království: 2015–2018,*

QANDA/20/2532

Kontaktní osoby:

[Eric MAMER](#) (+32 2 299 40 73)

[Dana SPINANT](#) (+32 2 299 01 50)

[Daniel FERRIE](#) (+32 2 298 65 00)

Pro veřejnost: služba [Europe Direct](#) , tel [00 800 67 89 10 11](tel:0080067891011) nebo [e-mail](#)